

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

H.Əliyev

DİPLOMAT

www.Diplomata-kurdi.com

№ 25 (136), 22 - 28 Sentyabr, İlon sal 2011
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti, 40 qəpik
Həjəye

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman? Qurtarmış İslamı çox ağır dardan! | **Qədim Avropanın xaçpərəstləri, Yüz illər sındırmış göy məşidləri.** | **Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər, Kürdün dərgahına daim baş əyər.**
Səbahəddin Eloğlu

İlham Əliyev Xaçmazda Heydər Əliyev Seyrəngahında yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur

Apo'yu İstanbul'da Ev Hapsinə Alın

Şamo Arif Anara qarşı arxiv sənədləri çıxardı

3 BDP'li Belediye Başkanı tutuklandı

Президент Барзани: стратегическое соглашение ДПК-ПСК остается прочным

**TORPAĞIMA
GÖZ
DİKMƏ
SƏN**

"Cümşüd Nuriyev kürd xalqından üzr istəməlidir"

Öcalan'a uluslararası destek

Prezident İlham Əliyev Qusarda Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin tikintisi ilə tanış olmuşdur.

Dövlət başçısı Şahdağ qış-yay turizm kompleksinə gələrkən yol boyu görülən işlərin gedişi ilə tanış oldu. Məlumat verildi ki, komplekse yeni yol çəkilir, çayların üzərində körpülər salınır, torpaq sürüşməsi hallarının qarşısını almaq üçün qabaqalayıcı tədbirlər görülür.

Şahdağ qış-yay turizm kompleksinə gələn Prezident İlham Əliyevə məlumat verən mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev bildirdi ki, ölkəmizin ən böyük infrastruktur layihələrindən olan bu kompleksin yaradılmasına 2006-cı ildən başlanmışdır. Dövlət başçısının diqqət mərkəzində olan bu nadir kompleksin tikintisinə nəzarəti həyata keçirmək üçün Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tərkibində Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin müdiriyyəti yaradılmışdır. 2006-cı ildə elan edilən tenderdə dünyanın aparıcı şirkətləri qalib gəlmişlər. Kompleksin tikintisinə 2009-cu ilin sentyabrında Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə başlanmışdır. Bu kompleks Qusar rayonunun mərkəzindən 32 kilometr məsafədə yerləşir. Kompleksin ümumi ərazisi 2 min 58 hektardır. Tikinti aparılan ərazi ekoloji sistemi, təmiz flora və faunası ilə məşhur olan Şahdağ Milli Parkının ərazisində yerləşir. Kompleks dəniz səviyyəsindən 1300-2351 metr hündürlükdədir.

Turizm kompleksinin əsas hissəsi isə dəniz səviyyəsindən 1640 metr hündürlükdəki təbii yaylaqda yerləşir. Tikinti işləri başa çatdıqdan sonra bu kompleksdə dağ-xizək idmanı və digər qış idman növləri ilə məşğul olmaq üçün geniş imkanlar olacaqdır. Bununla yanaşı, turistlər yayda burada dincəlmələri üçün gözəl şərait yaradılacaqdır. Şahdağ qış-yay turizm kompleksi dünyada olan bu tipli komplekslərdən öz nadirliyi və universallığı ilə fərqlənəcək, bütün il boyu fəaliyyət göstərəcəkdir. Kompleks Azərbaycan və dünya turizm sənayesində ən möhtəşəm layihələrdən biri olmaqla dağ-xizək idmanının və digər qış idman növlərinin əsas, lakin yeganə olmayan məkanı kimi fəaliyyət göstərəcəkdir.

Dövlət başçısının diqqətinə çatdırıldı ki, artıq kompleksdə tikinti işlərinin böyük hissəsi həyata keçirilmişdir. Lift bazasında inşaat işlərinin gələn ilin əvvəlində başa çatdırılması nəzərdə tutulur. 18 min 327 kvadratmetr ərazisi olan lift bazasında üçmərtəbəli bina da tikilmişdir. Bu binada inzibati mərkəzlə yanaşı, restoran, hotel və digər yardımçı xidmətlər yerləşəcəkdir. Bundan əlavə, bazanın ərazisində avtomobillər üçün dayanacaq, uşaq bağçası, xizək icarə xidməti, terras, mağazalar da fəaliyyət göstərəcəkdir. Burada, həmçinin ümumi sahəsi 37,6 hektar olan 6 eniş zolağı da qurulacaqdır.

Prezident İlham Əliyev kompleksə gələn yolların genişləndirilməsi, ümumiyyətlə, burada yol infrastrukturunun mükəmməl formada qurulması ilə bağlı tapşırıqlarını verdi. Dövlət başçısı kompleksdə uşaqların dağ-xizək idmanı ilə məşğul olmaları üçün də yüksək şəraitin yaradılmasına dair göstəriş verdi.

Bildirildi ki, hazırda tikintinin birinci mərhələsi çərçivəsində turistlərin xizək enişinə çatdırılması üçün kanat yolları inşa olunur. 2, 4 və 9 nömrəli liftlərin quraşdırılması başa çatdırılmışdır. Uzunluğu 1484 metr olan 3 nömrəli liftin tikintisi də başa çatmaq üzrədir. Qar generatoru stansiyasının, yolların, elektrik xətlərinin, kanalizasiya sisteminin, rabitə və içməli su kəmərlərinin çəkilməsi də həyata keçirilir. Artıq kompleksdə kommunikasiya işlərinin 80 faizi yerinə yetirilmişdir.

Turistlərin xizəkdə sürüşməsi üçün süni qarlaşdırma sistemi yaradılır. Bununla əlaqədar bütün enişlərdə qar generatorları quraşdırılmışdır. İndi bu sistem sınaqdan keçirilməsi üçün hazırlıq işləri aparılır. Eyni zamanda, qarın yığılması və bərkidilməsi üçün xüsusi maşınlar alınmışdır.

İlham Əliyev Qusarda Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin tikintisi ilə tanış olmuşdur

Qusarda Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin tikintisi sürətlə davam edir

Prezident İlham Əliyevə kompleksdə çalışacaq heyət üçün inşa olunan 26 mənzilli dördmərtəbəli yaşayış binasının tikintisi barədə məlumat verildi. Qeyd olundu ki, burada bütün xidmətlərin göstərilməsi üçün tədbirlər həyata keçirilir.

Belə ki, burada camaşırxana, 44 yerlik avtodayanacaq, idman mərkəzi və digər yardımçı sahələr yerləşəcəkdir.

Bildirildi ki, turizm kompleksini xarici kommunikasiya ilə təmin etmək üçün bir sıra obyektlərin inşası nəzərdə tutulmuşdur. Buraya 35 kilometrlik kanalizasiya sistemi, təmizləyici qurğusu olan içməli su kəməri, 29 kilometrlik fiber-lifli rabitə xətti, 31 kilometr uzunluğunda 110 kilovoltluq elektrik xətti, 35,7 kilometrlik orta təzyiqli qaz kəməri daxildir. İkinci mərhələdə isə 10-14 nömrəli kanat yollarının, qolf meydançası və restoranı olan klubun, dördüldüzlü mehmanxananın, heyət üçün binanın, xırda mehmanxanaların, pansionat və idman qurğularının daxil olduğu "Şahdağ" Gənclər Mərkəzinin, 900 nömrəlik relaks mehmanxana şəbəkəsinin, at fermasının, 200 nəfərlik diskoteka binasının tikintisi nəzərdə tutulmuşdur. Üçüncü və dördüncü mərhələdə yol, istirahət və əyləncə yerləri şəbəkələrinin genişləndirilməsi planlaşdırılmışdır.

Sonra dövlət başçısı kompleksə daxil olan dördüldüzlü "Resort" oteldə tikinti işlərinin gedişi ilə tanış oldu. Bildirildi ki, iki mərtəbəli yerin altında olmaqla ümumilikdə yeddimərtəbəli otel 340 nəfər üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bundan əlavə, SPA mərkəzi, hovuz, xizək məktəbi, idman avadanlığının kirayəsi mərkəzi, kafe, bar, konfrans zalı da bu oteldə fəaliyyət göstərəcəkdir. Otelin 149 avtomobil üçün dayanacağı da tikiləcəkdir.

Prezident İlham Əliyevin diqqətinə çatdırıldı ki, bu otelin yaxınlığında daha bir beşüldüzlü otel inşa ediləcəkdir. Bununla əlaqədar indi torpaq işləri görülür, yaxın gələcəkdə tikintiyə başlanacaqdır.

Bildirildi ki, Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin birinci mərhələsi üzrə tikinti işləri dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir.

Turizm kompleksinin tikintisi ilə tanış olan dövlət başçısı daha sonra inşaat işlərini həyata keçirən yerli və xarici şirkətlərin rəhbərləri ilə müşavirə keçirdi.

Prezident İlham Əliyev layihə çərçivəsində işlərin yüksək səviyyədə görülməsi ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələrini verdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Qusarda Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin tikintisi ilə tanış olmuşdur.

Dövlətimizin başçısı Şahdağ qış-yay turizm kompleksinə gələrkən yol boyu

görülən işlərin gedişi ilə tanış oldu. Məlumat verildi ki, komplekse yeni yol çəkilir, çayların üzərində körpülər salınır, torpaq sürüşməsi hallarının qarşısını almaq üçün qabaqalayıcı tədbirlər görülür.

Şahdağ qış-yay turizm kompleksinə gələn Prezident İlham Əliyevə məlumat verən mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev bildirdi ki, ölkəmizin ən böyük infrastruktur layihələrindən olan bu kompleksin yaradılmasına 2006-cı ildən başlanmışdır. Dövlətimizin başçısının diqqət mərkəzində olan bu nadir kompleksin tikintisinə nəzarəti həyata keçirmək üçün Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tərkibində Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin müdiriyyəti yaradılmışdır. 2006-cı ildə elan edilən tenderdə dünyanın aparıcı şirkətləri qalib gəlmişlər. Kompleksin tikintisinə 2009-cu ilin sentyabrında Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə başlanmışdır. Bu kompleks Qusar rayonunun mərkəzindən 32 kilometr məsafədə yerləşir. Kompleksin ümumi ərazisi 2 min 58 hektardır. Tikinti aparılan ərazi ekoloji sistemi, təmiz flora və faunası ilə məşhur olan Şahdağ Milli Parkının ərazisində yerləşir. Kompleks dəniz səviyyəsindən 1300-2351 metr hündürlükdədir. Turizm kompleksinin əsas hissəsi isə dəniz səviyyəsindən 1640 metr hündürlükdəki təbii yaylaqda yerləşir. Tikinti işləri başa çatdıqdan sonra bu kompleksdə dağ-xizək idmanı və digər qış idman növləri ilə məşğul olmaq üçün geniş imkanlar olacaqdır. Bununla yanaşı, turistlər yayda burada dincəlmələri üçün gözəl şərait yaradılacaqdır. Şahdağ qış-yay turizm kompleksi dünyada olan bu tipli komplekslərdən öz nadirliyi və universallığı ilə fərqlənəcək, bütün il boyu fəaliyyət göstərəcəkdir. Kompleks Azərbaycan və dünya turizm sənayesində ən möhtəşəm layihələrdən biri olmaqla dağ-xizək idmanının və digər qış idman növlərinin əsas, lakin yeganə olmayan məkanı kimi fəaliyyət göstərəcəkdir.

Dövlətimizin başçısının diqqətinə çatdırıldı ki, artıq kompleksdə tikinti işlərinin böyük hissəsi həyata keçirilmişdir. Lift bazasında inşaat işlərinin gələn ilin əvvəlində başa çatdırılması nəzərdə tutulur. 18 min 327 kvadratmetr ərazisi olan lift bazasında üçmərtəbəli bina da tikilmişdir. Bu binada inzibati mərkəzlə yanaşı, restoran, otel və digər yardımçı xidmətlər yerləşəcəkdir. Bundan əlavə, bazanın ərazisində avtomobillər üçün dayanacaq, uşaq bağçası, xizək icarə xidməti, terras, mağazalar da fəaliyyət göstərəcəkdir. Burada, həmçinin ümumi sahəsi 37,6 hektar olan 6 eniş zolağı da qurulacaqdır.

Prezident İlham Əliyev kompleksə gələn

yolların genişləndirilməsi, ümumiyyətlə, burada yol infrastrukturunun mükəmməl formada qurulması ilə bağlı tapşırıqlarını verdi. Dövlətimizin başçısı kompleksdə uşaqların dağ-xizək idmanı ilə məşğul olmaları üçün də yüksək şəraitin yaradılmasına dair göstəriş verdi.

Bildirildi ki, hazırda tikintinin birinci mərhələsi çərçivəsində turistlərin xizək enişinə çatdırılması üçün kanat yolları inşa olunur. 2, 4 və 9 nömrəli liftlərin quraşdırılması başa çatdırılmışdır. Uzunluğu 1484 metr olan 3 nömrəli liftin tikintisi də başa çatmaq üzrədir. Qar generatoru stansiyasının, yolların, elektrik xətlərinin, kanalizasiya sisteminin, rabitə və içməli su kəmərlərinin çəkilməsi də həyata keçirilir. Artıq kompleksdə kommunikasiya işlərinin 80 faizi yerinə yetirilmişdir. Turistlərin xizəkdə sürüşməsi üçün süni qarlaşdırma sistemi yaradılır. Bununla əlaqədar bütün enişlərdə qar generatorları quraşdırılmışdır. İndi bu sistem sınaqdan keçirilməsi üçün hazırlıq işləri aparılır. Eyni zamanda, qarın yığılması və bərkidilməsi üçün xüsusi maşınlar alınmışdır.

Prezident İlham Əliyev kompleksdə çalışacaq heyət üçün inşa olunan 26 mənzilli dördmərtəbəli yaşayış binasının tikintisi barədə məlumat verildi. Qeyd olundu ki, burada bütün xidmətlərin göstərilməsi üçün tədbirlər həyata keçirilir. Belə ki, burada camaşırxana, 44 yerlik avtodayanacaq, idman mərkəzi və digər yardımçı sahələr yerləşəcəkdir.

Bildirildi ki, turizm kompleksini xarici kommunikasiya ilə təmin etmək üçün bir sıra obyektlərin inşası nəzərdə tutulmuşdur. Buraya 35 kilometrlik kanalizasiya sistemi, təmizləyici qurğusu olan içməli su kəməri, 29 kilometrlik fiber-lifli rabitə xətti, 31 kilometr uzunluğunda 110 kilovoltluq elektrik xətti, 35,7 kilometrlik orta təzyiqli qaz kəməri daxildir. İkinci mərhələdə isə 10-14 nömrəli kanat yollarının, qolf meydançası və restoranı olan klubun, dördüldüzlü mehmanxananın, heyət üçün binanın, xırda mehmanxanaların, pansionat və idman qurğularının daxil olduğu "Şahdağ" Gənclər Mərkəzinin, 900 nömrəlik relaks mehmanxana şəbəkəsinin, at fermasının, 200 nəfərlik diskoteka binasının tikintisi nəzərdə tutulmuşdur. Üçüncü və dördüncü mərhələdə yol, istirahət və əyləncə yerləri şəbəkələrinin genişləndirilməsi planlaşdırılmışdır.

Sonra dövlətimizin başçısı kompleksə daxil olan dördüldüzlü "Resort" oteldə tikinti işlərinin gedişi ilə tanış oldu. Bildirildi ki, iki mərtəbəli yerin altında olmaqla ümumilikdə yeddimərtəbəli otel 340 nəfər üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bundan əlavə, SPA mərkəzi, hovuz, xizək məktəbi, idman avadanlığının kirayəsi mərkəzi, kafe, bar, konfrans zalı da bu oteldə fəaliyyət göstərəcəkdir. Otelin 149 avtomobil üçün dayanacağı da tikiləcəkdir.

Prezident İlham Əliyevin diqqətinə çatdırıldı ki, bu otelin yaxınlığında daha bir beşüldüzlü otel inşa ediləcəkdir. Bununla əlaqədar indi torpaq işləri görülür, yaxın gələcəkdə tikintiyə başlanacaqdır.

Bildirildi ki, Şahdağ qış-yay turizm kompleksinin birinci mərhələsi üzrə tikinti işləri dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir.

Turizm kompleksinin tikintisi ilə tanış olan dövlətimizin başçısı daha sonra inşaat işlərini həyata keçirən yerli və xarici şirkətlərin rəhbərləri ilə müşavirə keçirdi.

Prezident İlham Əliyev layihə çərçivəsində işlərin yüksək səviyyədə görülməsi ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələrini verdi.

Hüseyin KÜRDOĞLU

YUXUDA KƏNDİMİZDƏYƏM

Yuxuda kəndimizdəyəm,
O dağ-daşdan utanıram.
Şəl basmış o viranədən,
Yal-yamacdan utanıram.

Sular həsrətlə çağlayır,
Həsreti ciyər dağlayır.
Qəbr üstə bayquş ağlayır,
O kor quşdan utanıram.

Dumanımı qorxub yeriyən,
Qayamı dərddən əriyən?!
Çaylar üstünü bürüyən
Qar-qamışdan utanıram.

Görəndə işıqlı dağı,
Qaralır könlüm çırağı.
Tapmır o bağçanı-bağı,
Yazdan, qışdan utanıram.

Hanı bu dağın obası,
Fəryad çəkir xarabası.
Nə dam-daş var, nə yuvası,
Qaranquşdan utanıram.

Meşədə xəyalim çadır,
Qara kölgələr dolaşır,
Yer üstə ayı savaşı,
Bu savaştan utanıram.

Məzar daşları səslənir,
Qəzəb qınında paslanı.
Əlimdə dəftər islanı,
Bu qan-yaşdan utanıram.

4.02.2001

TORPAĞIMA GÖZ DİKMƏ SƏN

Torpağıma göz dikmə sən,
Gözünə güllə sıxaram.
Çıxardaram ciyərini,
Bağrını şişə taxaram.

Çənlibel soylu dəliyəm,
Savaştan ötrü ləliyəm.
Havalanmış dağ seliyəm,
Qayalar yarıb axaram.

Şirə qalmasın dişində,
Dağam, durmuşam döşündə.
Belə qudurma, başında
İldırım tək çaxaram.

Qalay çəkmə paxırına,
Başını sal axuruna.
Dinc dur, sən axırına
Çıxaram, vallah çıxaram!

1990

ÖZÜNƏ QƏRİB DEMƏ

Qucağında körpə balası yuvasından
didərgin düşən laçınlı gəlin «qəribəm»
– deyə-deyə bayatı çəkirdi.

Yuvası yanmış sonam,
Özünə qərib demə.

Doğmaca balam tək
Taleyinə həyanam.
Yanar bağrımın başı,
Özünə qərib demə.

Nədir qara libasın,
Xeyri nədir bu yasın.
Tez-tez gözün dolmasın,
Hara baxsan vətəndir.
Gözünə qərib demə,
Özünə qərib demə.

Dərddən üzündə halə,
Gözün daşan piyalə.
Sözlərin nalə-nalə,
Dilin ki, qərib deyil,
Sözünə qərib demə,
Özünə qərib demə.

Unut fəryadı, ünü,
Açarıq bu düyünü.
Yaxındır nicat günü,
Ümid qapısı çoxdur,
İzinə qərib demə,
Özünə qərib demə.

Qızın bir ağ çiçəkdir,
Çiçəkdən də qəşəngdir.
Şəhid olmuş ürəkdən
Sənə yadigar qalan,
İşıqlı bir ürəkdir,
Bəslə bu göyərçini
Qızına qərib demə,
Özünə qərib demə.

* * *

Uşaq iməkləyir, sevinir ana,
Sevinir evində daş da, divar da.
Şəhid qəhrəmandan oğul nişana,
Böyüsün, ananı qoymasın darda.
Divardan ata da baxdı, sevindi,
Qara haşiyəni çıxarın indi.

QALMADI

Döndü düşmən tapdağına,
Çiçəklik-güllük qalmadı.
Başımıza sovrmağa
Vətəndə küllük qalmadı.

Satmışıq namusu-arı,
Xainlər düşmənlə yarı.
Dağlarda dağlıq vüqarı,
Çöllərdə çöllük qalmadı.

Çıxmadıq ər sinağından,
Qaçdıq namərd qabağından.
Bu Qarabağ torpağından
Bizə bir bellik qalmadı.

Məxluq yuvasından köçdü,
Qan-bulanıq sular içdi.
Mal-qoyun İrana keçdi,
Yerində döllük qalmadı.

Gün sızladı, ay ağladı,
Həm çeşmə, həm çay ağladı.
Çəkdi min ah-vay ağladı,
İllərdə illik qalmadı.

Yoxdur ədalət divanı,
Kim kəsər tökülən qanı?!
El saxlar şair olanı,
Eldə də ellik qalmadı.

1993

YAZDA KƏNDİMİZƏ
QARANQUŞ GƏLİR

Yazda kəndimizə qaranquş gəlir,
Gəlmə, qaranquşum, gəlmə, amandır.
Bu dərddin neşteri bağrımı dəlir,
Yeri də, göyü də ölümdür, qandır,
Gəlmə, qaranquşum, gəlmə, amandır!

O gözəl obadan qalmamış əsər,
Qurduğun yuva da bir anda yanmış.
Yağılar dağdib kəndi sərəsər,
Uçuq divar üstə ulayır bayquş,
Qurduğun yuva da bir anda yanmış.

Burda ağı deyir yetim bulaqlar,
İndi yolları da ot basmış tamam.
Uçulub tökülmüş qəbirlər ağlar,
Kabuslar yığışır burda hər axşam,
İndi yolları da ot basmış tamam.

Hanı bəs o yaşıl, o hündür eyvan,
Bala böyüdüdin arın-axayın.
Dam-daşın hamısı yer ilə yeksan,
Bağı-bağçanı da yandırıb xain,
Bir vaxt oxuyardın arın-axayın.

Sən vəcdə gəldikcə hər səhər çağı,
Saz tutub, söz dedim bahara mən də.
Nəğməylə oyadıb oğul-uşağı,
Bir həyat sevgisi yaydıqca kəndə,
Saz tutub, söz dedim bahara mən də.

Öz könüldaşınla obanın üstə
Süzərdin dörd yana, dövrə vurardın.
Yuva qapısına qonub ahəstə,
Şərqlər deyəndə nə bəxtiyardın,
Süzərdin dörd yana, dövrə vurardın.

Soruşma, hardadır o xoşbəxt gəlin,
Sənə yem verərdi ovcunda hər gün.
O da karvanına qoşuldu elin,
Bir cüt balasıyla düşdü didərgin,
Sənə yem verərdi ovcunda hər gün.

Onun da baxtının çırağı söndü,
Dözürmü taleyin zərbələrinə.
Hansı bir şenniyyə sığınıb indi,
Bir yuva tapdımı körpələrinə,
Dözürmü taleyin zərbələrinə.

1992

Vuruldu səngərdə ömür sirdaşı,
Adsız bir məzarda yatır qəhrəman.
Andıqca alışır bağrımın başı,
Torpağı lalətek boyamışdı qan,
Adsız bir məzarda yatır qəhrəman.

Sanki Koroğluydu köhlən belində,
Qeyrətli kişilər yadigarıydı.
Qəlbi atlanardı o gözəlin də,
Gör hansı tərhanın nazlı yarıydı,
Sevdiyi Çənlibel yadigarıydı.

İgidlər içində ad-sanı vardı,
Boşa çıxmamışdı bircə gülləsi.
Böyük bir ordudan hayıf alardı,
Onu tora saldı satqın hiyləsi,
Boşa çıxmamışdı bircə gülləsi.

Dağıldı yurdumun min bir ocağı,
Bu vətən yarası sağalacaqmı?
Yüz yerden qanamış sinəmin dağı,
Bir də qara günlər ağ olacaqmı,
Bu vətən yarası sağalacaqmı?!

“General” poeması ədəbiyyatımızda səmimiyyətin, bədiiyyətin, obrazlılığın zirvəsidir. Əgər mənim qarşımda Fizulinin, Nizaminin, Şekspirin, Ramiz Rövşenin kitabı olsa, bilsəm Neriman Əyyubun şerləri 100 kilometr aralıdadır qaçıb gedib onları oxuyaram. Azərbaycan ədəbiyyatında hələ belə fenomen olmamışdır. ZAMİN HACI. “Yeni Musavat” qəzeti. 04 may 2011-ci il 115-ci nömrə.

AY ZAMİN HACI

Oxudum yazını, ay Zamin Hacı,
Yazdığın sözlərə mən inanmadım.
Məni göstərsən şairlər tacı,
O qədər yüksəkdə deyildi adım.

Gəlmə, qaranquşum, gəlmə bu kəndə,
Yeri də, göyü də ölümdür, qandır.
Bir evi dağılmış qaçqınam mən də,
Sən o viranədən keçmə, amandır,
Yeri də, göyü də ölümdür, qandır.

2. 03. 1993

ÇAĞIR ÜSTÜMƏ
(Çadırda xəstə yatan
qaçqın qocanın dilindən)

Ey bahar küləyi, son nəfəsimdir,
Get neçə loğmanı çağır üstümə.
Yağı görməz səni, uç Dəlidağa,
Bir əlçim dumanı çağır üstümə.

Gəz viranə qalmış dustaq vətəni,
Ahımdan od alıb yandır düşməni.
Deynən könlüm quşu arzular səni,
Bir Laçın tərhanı çağır üstümə.

Gör mənim gözümle Sağı bulağı,
Min illik buz tutan Əriməz dağı.
Nərgizi, laləni, mavi zanbağı,
Yarpızı, reyhanı çağır üstümə.

Ayağa durmağa yoxdur bir umud,
Səngərdən üzünü işıqlıya tut.
Gəlsin, daxmam üstə ağlasın bulud,
Gurşadı, leysanı çağır üstümə.

Uç Sarıbabadan, Araza şığı,
Həkəri, Bərgüşad axır şıdırğı.
Sirli boyçığı, çobanyastığı
Dərmandır, dərmanı çağır üstümə.

Keçir gözlerimdən Qırxqız gülşəni,
Yağılar qırdımı pöhrə meşəni?!
Tap kollar dibində qan bənövşəni,
O dərdi pünhanı çağır üstümə.

Hələ ki, sinəmdə çarpır ürəyim,
Ey Muğan küləyi, budur diləyim:
Gör hara sığınıb qaçqın mələyim,
Yaralı ceyranı çağır üstümə.

O dağlar qızının heyranı mənəm,
Həsreti, möhnəti, hicranı mənəm.
Ala gözələrinin qurbanı mənəm,
Ölməmiş qurbanı, çağır

Şekspir, Ramizdən üstün olsamda,
Fizuli, Nizami deyiləm axı.
Olmamışam onlar kimi nizamda,
İstəmirəm heç vaxt eyiləm axı.

“General” poeması gözəl bir əsər,
Doğrudur heç ona söz ola bilməz.
Fəqət soyuqluqlar qəlbimi kəsər,
Ona heç olmadı bir misqal əvəz.

Məndə nə görməsən doğru təhlil et,
Bilimki nə üçün deyirsən onu.
On səkkiz kitabın lap dibinə get,
Tamamlansın fikirlərinin sonu.
Sağol ki doğruca irad tutursan,
Olan soyuqluqlar incidir bizi.
Düzgün nişan alıb doğru atırsan,
Laqeyidlik bürüyür ölkəmizi..

Bilirəm, həqiqət var dediyində,

Şəxsən mən Anara həmişə hörmətlə yanaşmışam onu bacardığım qədər, yeri gəldikcə müdafiə etmişəm. Əlimi "QURAN"ın üstünə qoyub deyirəm, 1986-cı ildə Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının qurultayından sonra, bir neçə respublika əhəmiyyətli məsələlərlə bağlı şəxsən Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi Kamran Bağirovla görüşüm zamanı, Anarı necə müdafiə etdiyimi bir ALLAH bilir, bir də Anar. Hətta ona "Qınamayın məni..." romanını təqdim edib üzərində də bu sözləri yazdım: "Dağ Məhəmmədin yanına gəlməyəndə, Məhəmməd dağın yanına gəlir".

Qurultayda Azərbaycanın sayılıb-seçilən müdiri kişisi, ümumxalq sevimlisi, xalq yazıçısı İsmayıl Şıxlı Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının sədri vəzifəsinə yekdilliklə seçildəndən heç bir il keçmədi ki, sədrlikdən necə uzaqlaşdırılması o dövrün sənət və partiya işçilərinə yaxşı bellidir. Anarın da bu bir il ərzindəki fəaliyyəti onunla nəticələndi ki, bütün varlığını qoyub can atdığı istəyinə nail oldu... Tanrı ona 100 il ömür bəxş eləsin, 100 yaşı da sədrlikdə qeyd edilsin...

Ancaq çox-çox təəssüflər, az keçmədi ki, o, tamamilə dəyişildi...

Mən kimləndənsə sitatlar gətirməyə ehtiyac duymadığıma görə Anarın "Mübarizə bu gün də var" kitabına müraciət etməli oldum. Heç kəs deyə bilməsin ki, Şamo Arif Anarın ləyaqətinə, şərəfinə toxunur, onu hörmətdən salmaq istəyir...

Anar kitabının 444-cü səhifəsində Əsildar Hüseynovun "Kəşfiyyat generalı ilə müsahibə" kitabından mühüm bir açıqlama gətirib, yazır: "DTK əməliyyat işçilərinin və rəhbərliyinin Azərbaycan KP MK tərəfindən dəstəklənən inadı bu görkəmli insanı, həqiqi Azərbaycan vətənpərvərini elə öz kolleqalarının təqiblərindən xilas etdi".

Bu yerdə düşünməli olursan: Əgər, həqiqətən, Azərbaycanın vətənpərvər kişiləri o güc-qüvvəyə malik olsaydılar, niyə Hüseyn Cavid, Mikayıl Müşfiqi, Əhməd Cavadı və digər görkəmli simaları qoruyub yaşada bilmədilər? Ona görə ki, bu şəxsiyyətlərin arxasında, Rəsul Rzanın arxasında dəyanətlə dayanan Kremlin xüsusi sektorunun əməkdaşı, çörək pulu qazanan Nigar Rəfibəyli kimi qüdrətli bir insan dayanırdı.

Çox gözəl! Nə yaxşı ki, hörmətli Rəsul Rza sənəti qorunub saxlandı. Rəsul Rza sərt, sözünü şax deyən iradəli insan idi. Onun Səməd Vurğunla deyişməsi, yaradıcılığında ideoloji sapmalara yol verməsinə, Səməd Vurğunun kəskin ittiham edib Mirzəfər Bağirova və Moskvaya "Literaturnaya qazeta"ya göndərilən məqaləyə başçılıq etməsinə baxmayaraq, o dövrün kəskin, mürəkkəb, məkrli oyunlarından ALLAH da baş açma bilməz. O dövrün sənətkarlarını - yaşamaq, liderliyi elə almaq uğrunda gedən mübarizədə kimlərsə ittiham etmək, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin arxivində gürzə ilanlar kimi üst-üstə qıvrılıb yatan tarixi sənədləri, faktları işıq üzünə görməyincə, nədənsə, kimdənsə söz açmaq çətindən də çətindir... Süleyman Rəhimovun yeganə istək, arzularından biri də bu idi ki, repressiya illərinin tarixi sənədləri - hər bir kəsin həqiqi tərcümeyi-halı xalqa çatdırılsın, kimlərin kim olduğu, hansı məsləkə qulluq göstərdiyi hər kəsə belli olsun. Bütün bunları - xalq öz içindən təmizlənməyincə, halalını haramından ayırd etməyincə yolu-muz çox çətinliklərlə rastlaşacaq...

Mən dəfələrlə yazmışam, yenə də yazıram, Sovet imperiyasının KQB arxivini açan hər bir insanın adının, Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad edən şəxsiyyətin adıyla yanaşı Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə həkk ediləcəyinə heç kəsin şübhəsi olmamalıdır!!! Bu tarixi arxiv sənədlərinin hələlik çox cüzi bir hissəsinin

Şamo Arif Anara qarşı arxiv sənədləri çıxardı

Yazıçılar arasındakı qalmaqal sənəd-sübut mərhələsinə keçdi

açılmasına cürət edən Anara təşəkkürümü bildirməklə yanaşı, "Mübarizə bu gün də var" kitabının 444-cü səhifəsində görkəmli xalq şairi Rəsul Rza haqqında verdiyi məlumatdan başqa, doğma anası - Şərqdə ilk demokratik respublikanın səhiyyə naziri, Gəncənin general-qubernatoru, Sovet imperiyasının da ilk günlərdə güllələdiyi Xudadat bəy Rəfibəylinin qızı Nigar Rəfibəyli haqqında yazdıqlarını heyretlə, dönə-dönə oxuduqca ayağımın altından yer qaçırdı: "Anam danışırdı ki, otuzuncu illərdə Moskvada təhsil alanda tək bir tələbəlik təqaüdüylə dolanmaq çətindi, odur ki, SSRİ Ali Sovetində tərcüməçilik işinə düzəlmişdim..."

Anar fikrini qurtarar-qurtarmaz doğma anasının dediklərinin tam əksini açıqlayan tarixi sənədi öz kitabında, öz əliylə göstərib, yazır:

"Tam məxfi.

Şəxsən ÜK(b)P MK xüsusi sektorunun müdiri Poskrebişevə.

Azərbaycan K(b) P üzvləri Əli Həsənovun və Süleyman Rüstəmzadənin Nigar Rəfibəyliyə aid bu ilin 5 oktyabr tarixli məktubunu göndərirəm. Öz tərəfimdən də onun Kremlə işdə saxlanmasını mümkün hesab edirəm.

Əlavə: deyilən məktub.

Azərbaycan K(b)P MK
Katibi M.C.Bağirov
19.10.1937"

Eyni zamanda Anar yazır ki, doğma anası 1932-1936-cı ildə təhsilini Moskvada bitirib Bakıya qayıdır (səh. 518). Deməli, Nigar Rəfibəyli 1936-cı ildə Bakıya qayıtdıqdan bir il keçməsinə baxmayaraq, M.C.Bağirov məxfi məktubunu SSRİ Ali Sovetinə deyil, Stalinin inandığı, çox yaxın silahdaşı, Kremlin xüsusi şöbəsinin müdirinə ünvanlayır...

SSRİ Ali Soveti hara, ÜK(b)P MK-nın xüsusi sektoru hara?..

M.C.Bağirovun Kremlə göndərdiyi məxfi məktubundan 37 gün sonra - 26 noyabr 1937-ci ildə Süleyman Rəhimov həbs edilir. Yəqin ki, bir çoxları da...

Haşiyə: Ziya Bünyadov, "Qırmızı terror" kitabı, 1993-cü il, səh.209-215.

Teymur Salahov 1937-ci il iyun ayının 31-də, Heydər Vəzirov və Həsən Səfərovun ifadələrinə əsasən, həbs edildikdən sonra müstəntiq verdiyi ifadədə deyir: "Əks-inqilabi təşkilata şəxsən mən Laçın rayonu üzrə aşağıdakı şəxsləri cəlb etmişəm: Süleyman Rəhimov - Laçın PK-nin keçmiş katib müavini..."

Teymur Salahovun bu ifadəsindən dörd ay (!) sonra - Süleyman Rəhimov 26 noyabr 1937-ci ildə həbs edilir və 7 dekabr 1937-ci ildə Teymur Salahovla üzləşdirilir və əvvəllərdə verdiyi ifadəni bir daha təsdiq etsə də Süleyman Rəhimovu əks-inqilabi təşkilata cəlb etdiyini söyləsə də, çox kəskin keçən üzləşmədən sonra

Teymur Salahov öz xahişi ilə 1938-ci il aprel ayının 25-də istintaqa çağırılır və deyir: "Bildirirəm ki, İbrahim Səmədovun, Süleyman Rəhimovun və ifadələrimdə adları çəkilən digər şəxslərin əks-inqilabi millətçi təşkilata məxsusluğu haqqında mənim əvvəllər verdiyim cavablar həqiqətə uyğun deyildir. Səmədov və Rəhimov millətçi təşkilatın üzvü olmayıblar. Verdiyim ifadələr tamamilə uydurmadır".

Bəli, həqiqətlər bunlardan ibarətdir. Teymur Salahov sədaqətlə Sovet imperiyasına nə qədər qulluq göstərsə də, son ayaqda kişilik göstərib, İmperiyanın üzünə tüpürməklə də ölümə meydan oxuyur! Allah qəni-qəni rəhmət eləsin... Teymur Salahovun bu ifadəsindən, yeni üzünə birbaşa dirənən olmayandan və Süleyman Rəhimov da beş ay (!) görünməmiş işgəncələrə məruz qalsa da, məhz heç kəsi satmadığına, böhtanlamadığına görə 1938-ci il aprel ayının 30-da azadlığa buraxılır...

Şərəfsiz böhtançılar! Süleyman Rəhimov məhbəsdən sonra Laçına birinci katib vəzifəsinə deyil, Bakıda, İncəsənət İşləri İdarəsinin Repertuar Komitəsinin sədri vəzifəsində işləyir. (S.Rəhimov: Bibliografiya. Bakı - 1976).

Bir daha Anarın kitabına qayıdıram. M.C.Bağirov məxfi məktubunda Nigar Rəfibəylinin Kremlə işləməsinin mümkünsüz olduğunu desə də, Bağirovu başa salırlar ki, Kremlin işinə müdaxilə etməyə onun səlahiyyəti yoxdur və bu "mənasız" məktubun üzərində isə bir neçə ay keçməmiş - 1938-ci ildə bitərəf Rəsul Rza Azərbaycan SSR Ali Sovetinə deputat seçilir. Beləliklə, Bağirova həddini aşmağın bildirməklə ağır zərbə endirilir.

Nigar Rəfibəyli belə qüdrətli Xanım olub...

"Şərəfsizlik" müəllifi

İndi isə sözü "525-ci qəzet" in baş redaktorunun xeyir-duası ilə dərc edilən "Şərəfsizlik" müəllifi, xüsusi dəyərli millət vəkili Hüseynbala Mirələmovadır: Siz yaxınızda gəzdirdiyiniz Azərbaycan Bayrağından utanmadan, xəcalət çəkmədən mənim ünvanıma "alçaq, şərəfsiz, nakişi, nadürüst, yaramaz, qeyrətsiz, kəmsavad, yazıq, psixi xəstə" kimi küçə söyüzlərindən istifadə edirsiniz. Niyə utandırırınsız Azərbaycan Milli Məclisini?! Kişi ləyaqətli olan insan da, özünü bunca ucuzlaşdırarmı?

Görkəmli alim, kişi vüqarlı, mərdənə bir insanın, akademik Ziya Bünyadovun "Qırmızı terror" toplusundan guya "faktlara" əsaslanıb Süleyman Rəhimovun Teymur Salahovun üzünə durduğunu yazmaq, məqalənin boyu yol verdiyiniz yalanlar bir yana qalsın, qeyrətli Azərbaycan kişisinin adından istifadə edib yalanlar yazmaq Ziya müəllimin ruhunu niyə incidirsiniz? Sizin belə hərəkətiniz alçaqlıq, nakişilik, qeyrətsizlik deyilsə, bəs nədir, "möhtərəm" millət vəkili?.. Millət vəkili uğrunda milyonlarla millət qarşısında, teleekranda göstərdiyiniz "oyunlar" psixi xəstəliyin simptomlarını xatırlatmırmı?

Çox böyük "təbiiyə" görmüş millət vəkili yazır: "Anar və Anara görə Rəsul Rza haqqında, hətta Anarın övladları haqqında qərəzli yazılar yazan mürdər belə, heç vaxt Nigar Rəfibəylinin müqəddəs adını hallandırmayıblar. Şamo Arif bu şərəfsizliyi də boynuna götürdü".

"Möhtərəm" xalq deputatı, siz özünüzü də, Anarı da çox pis vəziyyətə salırsınız. Çünki özünüz də çox gözəl bilirsiniz ki, Nigar Rəfibəylinin adını hallandıran Şamo Arif deyil, bu şərəfsizliyi 2002-ci ildə ilk hallandıran cənab Anar özü olub ki, bunu da "Mübarizə bu gün də var" kitabının 444-cü səhifəsində məharətlə edib. Bəlkə bu şərəfsizlikdən doğrudan da xəbəriniz yoxdur? Əgər belədirsə, özünüzün kəmsavadlığınızı seçicilərinizə də, həmkar deputatlarınıza da bildirməyinizin mənası nədədir? Şərəfsiz bir insanı, gözlerini bərk-bərk yumub, bütün varlığı ilə qoruyanı hansı adla adlandırılmasını isə şəxsən sizdən xahiş edirəm tapasınız...

Möhtərəm millət vəkili, deməyəsən, siz o qədər də ağılsız deputat deyilsiniz. "Şərəfsizlik" altından imzanızı qoyarkən, nə yaxşı ki, deputatlıq "libasınızı" soyunub, yalnız öz soyadınızı qeyd etməyiniz: "Hüseynbala Mirələmov!" Həm də düşünürəm ki, siz ağılsız olsaydınız, Milli Məclisin kandarına da yaxın qoymazdılar...

Yazırınsız ki, "Şamo Arifə elə gəlir ki, kimse Süleyman Rəhimov haqqında tənqidi bir söz deyərsə, bunu Anar təşkil edir". Bu qədər də başa düşməzlik hardandı yetkin hesab edilən insanda? Mən heç də demirəm Anar təşkil edir, "Anar barmaqları" özləri öz işlərini çox gözəl bildiklərindən Anarın nəbzini tutub onun ürəyi istədiyi kimi də "vururlar". Mən deyirəm ki, Anar özü yaradır, yazır. Dünyadan xəbəriniz həqiqətən yoxdursa, sizə yazığımı gəlir... Millət vəkili, özü də bilmədən necə mürəkkəb oyuna salındığını dərk eləmir. Anarı tanımaq istəyirsə, mənə, bu "millət qəhrəmanı"nın 20 mart 2009-cu il tarixli "Ədəbiyyat" qəzetində dərc edilən, "müdrəklik" göstərib adlarını çəkmədən üç görkəmli, Azərbaycanın fəxri olan insanları - Süleyman Rəhimov, Süleyman Rüstəm, Məmməd Rahimin cəzalandırılmasından ötrü yuxarı təşkilatları qapı-qapı gəzib, dəridən-qabıqdan çıxmasını görməmək, kor olmaq qeyri-mümkündür. Ənvər Məmmədyanlı barədə qələmə aldığı yazısında yenə də "müdrəkliklə" Süleyman Rəhimova çirkəblər atdığına isə dərk etməmək, nadanlıqdan başqa nə ola bilər?

Cənab millət vəkili yazır: "Mənim bildiyimə görə Anar bir dəfə də olsun, Şamo Arifin hərzə hədyanlarına cavab verməyib. Yəqin Şamo Arifi ən çox yandıran da budur".

Yazıqlar olsun dünyadan bixəbər millət vəkili! Gözəl bir xalq bənzətmə-müqayisəsi mövcuddur: insan var, bilir ki, bilir, insan var, bilmir ki, bilir; insan da var, bilmir ki, bilmir. Belə olanda da yazıqlıq, bədbəxtlik yaranır. Cənab millət vəkili öz daxilindən, içindən gələn və onun özünə yaraşlıq verən "gözəl" təşbehləri dilinə gətirib dadmaqdan, bilməliyd ki, görkəmli xanım yazıçı Ələviyyə Babayevanın "Rəngbərəng yuxular" kitabında Anarın ailəsinə də aid edilən məqamlar var ki, həmin kitaba redaktor olduğuma görə Anar ürayindəki çirkəbdən da çirkəb, mürdərən da mürdər, hərzə hədyanlarıyla (həmin kitab, səh.511) Şamo Arifə cavab verib. Əvəzində də Şamo Arifin məntiqli, tarixi faktlarla, analitik təhlillə sarsıdıcı zərbəsini aldıqdan sonra ("Bakı Xəbər" qəzeti, 6-8 aprel 2004) susmağı ağıllı bilir...

Ardı var

ERMƏNİLƏR KÜRD LƏRİN TARİXİ DÜŞMƏNİDİR

Nofel Ədalət

Tarixən ermənilər qonşu xalqlara qarşı iyrenc siyasət yürütdüyü danılması mümkün olamayan həqiqətdir. Onların bu iyrenc siyasətlərinin qurbanları Türklərlə yanaşı cənubi Qafqazda yaşayan digər xalqlarda olub. Bəzən ermənilər özlərini bu xalqlardan bəzisinə "dost" kimi yanaşdıqlarını söyləsədə tarixi reallıqlar tamami ilə başqa mətləblərdən xəbər verir. Bu üzndən iraq xalq həqiqətləri nə qədər pərdələməyə çalışsalar da buna nail ola bilməyəcəklər. Bu kiçik yazımda əsirlər boyu Azərbaycan xalqı ilə qaynayıb qarışmış kürd xalqında ermənilər tərəfindən hansı məhrumiyətlərə düşər olduğunu, onlar tərəfindən soyqırma məruz qaldığını fakt-

lar əsasında göstərməyə çalışacam. Mövzuya keçməmişdən on da qeyd edim ki, müxtəlif millətçi düşüncə sahibləri haqsız olaraq hardas bir şəxsın törətdiyi bir işi bir millətin adına yazmağa çalışır. Həqiqətsə tamami ilə başqa bir şey deyir. Böyük Kürd şairi Əbdürrəhman Hajar bu iki milləti bir qılıncı iki ağız adlandırır.

"Kürdlər bizim heç vaxt dostumuz olmayıb". Bu fikirlərin müəllifi 1988-ci ildə Ermənistanda gedən "etnik təmizləmə" siyasətinin öncülərindən olan Aşot Mancoryandır.

1988-ci ildə ermənilər əsirlər boyu sərsəm ideyaları olan "böyük ermənistan" xülyasını gerçəkləşdirmək niyəti ilə fəallaşmağa başladılar. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, 1988-ci ildə gerçəkləşdirdikləri bu xəyanət və qəddarlığa onlar sovetlər dönməndən belə hazırlaşmışdılar. Beləki 1950 ci ildə güya, 200 min.kv ərazisi olan "böyük ermənistan" xəritəsini hazırlamış və bura gələn əhali-ni gəlmə adlandırmışdılar. Bu üzndəniraqlar öz tarixlərini belə danırlar. Erməni tarixcisi V. Parsamyan "eErməni xalqının tarixi" əsərində yazır: "1828 ci ilin mart ayının 20-də I Nikolay ermənilərin indiki ermənistan

ərazisinə köçürülməsi haqqında müqavilə imzaladı. Bu müqaviləyə əsasən, 90 mindən çox erməni bu ərazilərə köçürüldü" (V. Parsamyan. "İstoriya armiyanskoqo naroda". Eravan 1977. sə. 66) 1988 –ci ilə kimi ermənilər dəfələrlə "ermənistan ermənilər üçündü" fikirini bayraq tutaraq qanlı cinayətlərə əl atdılar. 1919-cu ildə ermənilərin özlərinin rəsmi məlumatlarında 15 min kürdün qətlə yetrildiği təsdiqlənmişdir ki, buda say nisbətində cənubi Qafqazda ən çox qətilə yetirilən, soyqırma məruz qalan millətlərdən birində kürdlər olduğu danılmaz fakdır.

Ortaya bir sual çıxır niyə Türklərlə yanaşı kürdlərdə qətlə yetirilirdi? Bunun başlıca səbəbi Kürdlərin ermənilərə deyil Türklərə hərtərəfli bağlılığı, ermənilərin bu rəzilliyinə qarşı çıxmaları idi. 1988-ci ildə ermənistan Ərazisindən Azərbaycan türkləri çıxarıldıqdan sonra, kürdlərdə öz dədə baba yurdlarından didərgin salındı. Rəsmi məlumatlara görə 1988-ci il kimi indiki ermənistan ərazisində 64 min müsəlman(Əcəmi) və yezidi kürd yaşayırdı. Bu hadisələrin ilk vaxtlarında 18-min kürd didərgin salındı ki, onlarında bir çoxuna Azərbaycan türkləri qucaq açdı. Mənfur Ermənlər kürdlərə qarşı törədikləri bu

cinayəti bununla tamamlamadı. Onlar yezidi kürdlər qarşısında ciddi tələblər qoydu. Kürdlər "Qarabağ komitə"sinə, "Ermənistanın müdafiə fondu" na, "Milli azadlıq ordusu" na, yardım etməli idilər həmçinin Erməni milli ordusu yarandıqdan sonra onların bu cinayətkar birləşmələrin tərkibində iştirak etməsində ciddi tələb kimi Kürdlər qarşısında qoyuldu.

Azərbaycan ərazisində Kürdlərin yaşadığını, həmçinin Azərbaycanlılarla kürdlərin arasında olan dostluq və qarşılıqlı inamın olduğunu bildiren yezidi Kürdlər Azərbaycana qarşı döyüşməkdən imtina etdilər. Bu istəklərini həyata keçirə bilməyəcəklərini gören ermənilər yenidən cinayətlərə əl atdılar ki, bunda nəticəsində yezidi kürdlərdə indiki Ermənistan ərazisindən sürgün edildi, qətlə yetrildi.

"Azərbaycan Türkləri bizim dostumuz, qardaşımızdır. Bizi öz qardaşımızın qanını tökməyə heç kim məcbur edə bilməz" –deyən yezidi Kürdlərinin lideri, görkəmli Kürd şairi, icdimai xadim, sovetlər ittifaqında tannmış həkim ol professor Saidie İbo ermənilər tərəfindən vəşicəsinə qətlə yetrildi. Bu qətilərin miqyası gedikcə genişləndi və həddə o həddə çatdı ki günün gunorta

vaxtı hamının gözü qarşısında Ermənistanda polis kapitani işləyən və kürdlərin ön cərkəsində yer alan,Azərbaycana qarşı aparılan bu etnik təmizləmənin ələhdarı olan Abbas adlı şəxs gülələndi. Bu qətilərin davam etdiyini gören digər kürdlərdə indiki Ermənistan ərazisini tərk etməyə başladılar. Artıq Ermənistan Kürdlər üçün bir cəhənəmə çevrilmişdir. Hətta erməni vəşiliyi o həddə çatdı ki, Vedibasər mahalının hörmətli axsaqqallarından biri, 74 yaşlı Şamo Süleymanov1990-ci ilin 26 iyn tarixində diri-diri odda yandırıldı. Əsasa Şamo Süleymanovu ermənilərin yaratdıqları fondlara pul keçirməsindən imtina etməsi və Azərbaycana qarşı aparılan bu haqsız müharibənin ələhinə çıxması idi.

Yuxarıda söylədiyim fakdı bir daha təkrarlamaq zorundayam. 1919-cü ilin ermənistanın rəsmi məlumatlarında Cənubi Qafqazda 400 min Azərbaycan türkü, 22 min Ləzgi ilə yanaşı 15 min Kürdün də qətlə yetrildiği bildirilmişdir. Ermənilər bu rəqəmləri, şüpəsiz ki, dəfələrlə kiçiltmişdir. Cənubi Qafqazda milli tərkib baxımından kürdlərin sayını nəzərə alsaq 15 min kürdün öldürülməsi soyqırımıdır.

"Azadlıq" qəzeti

"Cümşüd Nuriyev kürd xalqından üzr istəməlidir"

Nicat Cəbrayilov: "Əks təqdirdə biz məhkəməyə müraciət edəcəyik"

Bugünlərdə redaksiyamıza müraciət edən Rojhat Laçın Kürd Gənclər Təşkilatının sədri Nicat Cəbrayilov politoloq Cümşüd Nuriyevin "Hürriyyət" qəzetində dərc olunan və Azərbaycanda kürd xalqının hazırkı vəziyyətinə toxunan fikirlərinə etirazını bildirib. Politoloqun kürd xalqının mövcud durumu haqqında ölkə ictimaiyyətinə yanlış məlumat verdiyini bildiren N.Cəbrayilov, məqalədəki bəzi tezislərin xüsusi ilə yolverilməz olduğunu qeyd edib. Qeyd edək ki, C.Nuriyev məlum məqaləsində Azərbaycandakı kürdlərin hüquq və azadlıqlarının qorunduğunu vurğulamış, bununla bağlı heç bir problemin olmadığını söyləmişdi.

Məsələyə münasibət bildiren N.Cəbrayilov isə hesab edir ki, bu gün Azərbaycandakı kürdlərin durumu heç də ürəkəçan deyil. Təşkilat sədrinin sözlərinə görə, ən acınacaqlı vəziyyət kürd xalqının hüquqları uğrunda aparılan istənilən mübarizənin sepa-

tizm cəhdi kimi qiymətləndirilməsi ilə bağlıdır: "Biz iki ay bundan öncə mətbuat konfransı keçirmişdik. Həmin konfransda kürd gəncləri adından ölkə başçısına müraciət ünvanlamışdıq. Bu hadisədən sonra özlərinə siyasətçi, mətbuat işçisi deyən bəzi adamlar oldu ki, onlar bizi avantüristlikdə, ara qarışdırmaqda ittiham

etdi. Onların arasında müəyyən hökumət adamları da var idi. Bizi ittiham edənlerin biri də Cümşüd Nuriyev idi. C.Nuriyev bizi hansısa seperatçı q ü v v e l ə r i n maliyyəsi ilə hərəkət edən ara qarışdırıcı qüvvə kimi xarakterizə etdi. C.Nuriyev bildirdi ki, şəxsən mən özüm bu insanların kimliyi barəsində araşdırma aparıram və onların kimliyini aşkara çıxardacam.

Ancaq biz iki ay gözlədik, lakin C.Nuriyevdən heç bir səs-soraq çıxmadı. Ona görə də məsələyə özümüz aydınlıq gətirməyə qərar verdik".

N.Cəbrayilovun sözlərinə görə, kürd xalqının problemləri ilə bağlı qaldırılan məsələlərin politoloqun vurğuladığı kimi, "qudurğanlıq" kimi qiymətləndirilməsi doğru deyil:

"C.Nuriyev belə bir fikir bildirmişdi ki, kürdlərə Azərbaycanda hər şey verilib, ona görə də başqa nə isə istəmək qudurğanlıqdır. Mən C.Nuriyevdən soruşmaq istədim ki, "Azərbaycanda kürd xalqına hər şey verilib" deyəndə nəyi nəzərdə tutur? Hansı faktlara əsaslanır? Şəxsən bu açıqlamadan sonra mənə elə gəldi ki, C.Nuriyev Azərbaycanda yaşamır. Azərbaycanda ləzgilərin, avarların ana dilləri tədris olunur. Kürd dili isə tədris olunmur. Azərbaycan telekanallarında digər azsaylı xalqların dili, folkloru, mədəniyyəti təbliğ olunur. Kürd xalqının folkloru, mədəniyyəti ilə bağlı isə heç nə işıqlandırılmır. Biz istəyirik ki, digər xalqlara yaradılan şərait bizlərə də yaradılsın. Ancaq bizim bi cəhdimizi PKK, seperatizm kimi qiymətləndirilər. Əgər bizim əməllərimizdə ölkə qanunvericiliyinə zidd olan bir şey olsaydı, yaqın ki, artıq çoxdan məsuliyyətə cəlb olunnardıq/ Bundan başqa, prezi-

dent İlham Əliyev dəfələrlə vurğulayıb ki, mən hər bir Azərbaycan vətəndaşının prezidentiyəm. Belə olan təqdirdə Azərbaycan vətəndaşı olan kürdlərin hansısa problemi qaldırması nə üçün narahatlıqla qarşılır?"

Təşkilat sədri politoloq C.Nuriyevin işlətdiyi ifadəyə görə üzr istəməli olduğunu, əks təqdirdə məhkəməyə müraciət edəcəklərini qeyd etdi: "Mən Heydər Əliyevin bir kəlamını xatırlatmaq istəyirəm. O bildirmişdi ki, hər bir xalqın milli mənsubiyyəti onun qürur mənbəyidir. Mənim kürd xalqına mənsubluğum da mənim qürur mənbəyidir. C.Nuriyevin haqqı yoxdur ki, mənim milli mənsuniyyətimi qudurğan adlandırın. C.Nuriyev kürd xalqından üzr istəməlidir. Əgər istəməsə, biz məhkəməyə müraciət edəcəyik. Kürd xalqı Azərbaycan xalqına və hakimiyyətinə ən sadıq xalqdır və daim belə də olacaqdır".

"Hürriyyət" qəzeti
Şamil Əlibəyli

3 BDP'li Belediye Başkanı tutuklandı

Şırnak Belediye Başkanı Ramazan Uysal, Silopi Belediye Başkanı Emin Toğurlu ve İdil Belediye Başkanı Resul Sadak ile BDP Silopi İlçe Başkanı Bahattin Alkış tutuklandı. Diyarbakır

Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bir haftadır yürüttüğü soruşturma kapsamında Şırnak'ta bu sabaha karşı evlerine yapılan baskında gözaltına alınan Şırnak Belediye Başkanı Ramazan Uysal, Silopi Belediye Başkanı Emin Toğurlu ve İdil Belediye Başkanı Resul Sadak ile BDP Silopi İlçe Başkanı Bahattin Alkış tutuklandı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü KCK soruşturması kapsamında bu sabaha karşı evlerine baskın yapılarak gözaltına alınan Şırnak Belediye Başkanı Ramazan Uysal, Silopi Belediye Başkanı Emin Toğurlu, İdil Belediye Başkanı Resul Sadak ve BDP Silopi İlçe Başkanı Bahattin Alkış ifadeleri alınmadan Diyarbakır'a sevk edildi. Yoğun güvenlik önlemleri altında Diyarbakır adliyesine getirilen başkanlar burada Özel Yetkili Cumhuriyet Savcılığı'na ifade verdi. Akşam saatlerine kadar süren ifadelerinin ardından 3 Belediye Başkanı ile BDP Silopi İlçe Başkanı Bahattin Alkış, 'Yasadışı örgüte yardım etmek', Suç ve suçluyu övmek' ve 'Yasadışı örgüt propagandası yapmak' iddiasıyla tutuklanarak D Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

SAYGI DURUŞU TUTUKLAMA GEREKÇESİ OLDU

BDP'li belediye başkanlarının tutuklanması ilginç gerekçelere dayandırıldı. Şırnak Belediye Başkanı Ramazan Uysal'ın savcılık ifadesinde, BDP'nin tüzüğünde yer alan Kent Meclisi yasadışı, saygı duruşu ise suç unsuru sayıldı. Uysal'ın Kürtçe ifade verme istemi de reddedildi. Şırnak Belediye Başkanı Ramazan Uysal, Silopi Belediye Başkanı Emin Toğurlu, İdil Belediye Başkanı Resul Sadak ve BDP Silopi İlçe Başkanı Bahattin Alkış, "KCK'den tutuklandı. Diyarbakır Özel Yetkili Cumhuriyet Savcısı Osman Coşkun tarafından sorgulanan belediye başkanlarının ifade tutanağında ilginç detaylar ortaya çıktı. Şırnak Belediye Başkanı Ramazan Uysal, Türkçe savunma talebini reddederek tercüman aracılığıyla Kürtçe ifade vermek istedi. Uysal'ın bu talebi savcılık tarafından kabul edilmedi. Savcı, ifade tutanağında sorulduğu sorular arasında Uysal'ın BDP'nin tüzüğünde yer alan Kent Meclisi'ne katıldığı belirtirken, Kent Meclisi toplantısını "yasa dışı" olarak tanımladı. Demokratik Toplum Kongresi (DTK) tarafından ilan edilen "Demokratik Özerklik'in inşa süreciyle ilgili sorularını yönelttiği Uysal'ın bazı telefon görüşmeleri de suç unsuru olarak gösterildi. Şırnak'ın Uludere İlçesi kırsalında 14 Mayıs tarihinde çıkan çatışmada yaşamını yitiren ve kırsal alanda cenazeleri bekletilen HPG'liilerin cenaze alındığı sırada Cizre'de meydana gelen olaylara ilgili soruların da yönetildiği Uysal'ın, toplantılarda, Newroz kutlamalarında ve cenaze törenlerinde saygı duruşunda bulunması da suç unsurları arasında yer aldı. Belediye başkanlarıyla birlikte Şırnak ve ilçelerinde son bir haftada gözaltına alınan 63 kişiden 51'i tutuklanmış oldu.

Cezaevlerine 23 kişi daha

İstanbul, Suruç ve Yüksekova'da gözaltına alınan 33 kişiden 23'ü tutuklandı. Tutuklananlar ya BDP yöneticisi ya da üyesi. İstanbul'da 'örgüt üyeliği'nden tutuklananlar arasında 75 yaşında bir dede de var. Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) İstanbul İl Örgütü, 18 Eylül'de Taksim'de TSK'nin askeri operasyonları ve Öcalan'a yönelik tecridi protesto etmek istemişti ancak polis saldırısıyla karşılaşmıştı. Eylemde 170 kişi gözaltına alınmıştı. Gözaltına alınanlardan 157'si serbest bırakılırken, 13 kişi ise ancak önceki gün Adliye'ye çıkarıldı. Savcı ifadelerini aldığı 13 kişiyi tutuklanma talebiyle nöbetçi mahkemeye sevketti. Gece saat 04.00'da biten yargılama sonrası 75 yaşında bir dedenin de aralarında bulunduğu 13 kişi, "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandı ve Metris Cezaevi'ne gönderildi.

Acılarını paylaşanlar tutuklandı

Urfa'nın Suruç İlçesi'nde, 20 Eylül'de YJA Star üyesi Hilal Uğur'un ailesine taziyeye ziyaretine gidenlere polis saldırmış, 25 kişi tartaklanarak gözaltına alınmıştı. Gerillanın annesi ile kardeşlerinin de aralarında bulunduğu 9 kişi polis sorgusu sonrası bırakılmıştı. 16 kişi ise önceki gün Suruç Adliye'sine çıkarıldı, 10'u burada bırakıldı, 6'sı tutuklandı. BDP PM Üyesi Faruk Sağlam, BDP Urfa İl Başkanı Adnan Etili ile DP Siverek İlçe Yöneticisi Sabri Yergin'in de aralarında bulunduğu 6 kişi, Urfa Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Yüksekova'da 4 kişi tutuklandı

21 Eylül'de Hakkari'nin Yüksekova İlçesi'nde polisin düzenlediği ev baskınlarında Umran Soydan, Resul Baykal, Şemsettin Işık ve Zafer Çakaloğlu gözaltına alınmıştı. 4 kişi polis sorgularının ardından dün savcılığa çıkarıldı. Yüksekova Sulh Ceza Mahkemesi, 4 kişiyi "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla tutukladı.

Toplam rakam 97'ye yükseldi

Son tutuklamalarla birlikte, 8 Eylül'den bu yana tutuklananların sayısı 74'ten 97'ye yükseldi. 8-22 Eylül arasında Adana, Van, Antep, Mersin, Urfa, Şırnak ve İzmir'de 360 kişi gözaltına alındı.

HABER MERKEZİ, yeniozgurpolitika.org

Apo'yu İstanbul'da Ev Hapsine Alın

"Artık silahlı mücadelenin zamanı değildir. Bu gün parlamenter mücadele dönemidir. Bugün iletişim zamanı ve kitlesel mücadele dönemidir. Diplomatik mücadele dönemi değildir. Türkiye'de bir seçim oldu ve 36 Kürt parlamenter seçildi. Bize göre Kürt parlamenterlerin Meclis'e gidip orda sorunların çözümünü ve Kürt halkının haklarını savunmaları gerekir. Bugün Türkiye'de parlamenter mücadelenin yolu açıktır. Bunlar boykotla değil, diyalogla sağlanabilir. Kürtlerin bundan istifade etmesi gerekir. Savaşta savaşıyorlar istediklerini elde edebilir, ne de Türk hükümeti savaşıyor onları dağdan çıkarabilir ve yok edebilir.

Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani, Dışişleri Müsteşarı Feridun Sinirlioğlu ile yaptığı görüşmede Abdullah Öcalan ile ilgili ev hapsi talebinde bulunduğunu belirterek, "Ben Türk kardeşlerime düşüncelerimi iletmiştim. Türkiye'yi seven bir dost olarak, Türkiye'nin huzuru ve özgürlüğü için Abdullah Öcalan'la diyalog kurmalarını istedim. Apo zindandadır ve diyalog kurmak istiyor. Türklerin ve Kürtlerin onunla diyalogda çıkarı vardır. O adada tutulması yerine, başka bir yerde, İstanbul'da, Ankara'da ya da başka bir şehirde ev hapsine alınmalıdır" dedi.

Bağdat'ta geçtiğimiz hafta önce BDP Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana ardından Dışişleri Bakanı Feridun Sinirlioğlu başkanlığındaki heyeti kabul eden Irak Cumhurbaşkanı Talabani, İMC TV'den Ayşegül

Doğan'ın sorularını yanıtladı.

Görüşmelerde, Türkiye-İrak ilişkileri, Suriye'nin durumu ve Kandil konusunun ele alındığını belirten Talabani, "Ortak talebimiz Türkiye ile Irak arasındaki dostluğun güçlenmesi ve devam etmesidir. Irak ve Türkiye arasında mevcut stratejik anlaşmaların kalıcı hale getirilmesi ve ilerlemesidir. Suriye'deki karışık durumun sona ermesi, barış ve kardeşliğin sağlanmasıdır" dedi.

Talabani, Kandil'e yönelik bir operasyon olup olmayacağı yönündeki soru üzerine, "İnşallah olmaz" diyerek, Mesut Barzani ile Türk yetkililer arasında da konunun görüşüldüğünü ifade etti.

BDP'ye boykot eleştirisi

PKK'nın artık silahlı mücadeleden vazgeçmesi gerektiğini belirten Talabani, şunları söyledi: "Artık silahlı mücadelenin zamanı değildir. Bu gün parlamenter mücadele dönemidir. Bugün iletişim zamanı ve kitlesel mücadele dönemidir. Diplomatik mücadele dönemi"

Türkiye'de bir seçim oldu ve 36 Kürt parlamenter seçildi. Bize göre Kürt parlamenterlerin Meclis'e gidip orda sorunların çözümünü ve Kürt halkının haklarını savunmaları gerekir. Bugün Türkiye'de parlamenter mücadelenin yolu açıktır. Bunlar boykotla değil, diyalogla sağlanabilir. Kürtlerin bundan istifade etmesi gerekir. Savaşta savaşıyorlar istediklerini elde edebilir, ne de Türk hükümeti savaşıyor onları dağdan çıkarabilir ve yok edebilir. Bundan dolayı yol diyalog, barış ve ateşkes yoludur. Savaşmama yoludur."

'Ev hapsi talebimi söyledim'

Talabani, Sinirlioğlu ile görüşmesinde Öcalan'ın ev hapsine çıkarılması yönünde taleplerini iletmiş olduğunu belirtti, bu konuda şöyle konuştu: "Türkiye'yi seven bir dost olarak, Türkiye'nin huzuru ve özgürlüğü için Abdullah Öcalan'la diyalog kurmalarını istedim. Apo zindandadır ve diyalog kurmak istiyor. Türklerin ve Kürtlerin

onunla diyalogda çıkarı vardır. O adada tutulması yerine, başka bir yerde, İstanbul'da, Ankara'da ya da başka bir şehirde ev hapsine alınmalıdır. Bu şartlarda Türkiye ile daha sağlıklı diyalog kurarak müzakere yürütebilir, barış ve ateşkes için de dağdakiler üzerinde daha etkili olabilir. Ben bu meseleyi Feridun kardeşime söylemedim."

'Hükümet büyük açılımlar yaptı'

AKP döneminde Kürt meselesinde büyük adımlar atıldığını söyleyen Talabani, "AK Parti iktidara geldiğinden beri Kürtçe ve Kürt dili için bazı açılımlar yaptı. Cezaevlerinde Kürtçe konuşulabiliyor. Türkiye'de TRT ŞEŞ var. Kürtler televizyonlarda Kürtçe konuşabiliyor, çeşitli yerlerde dil ve başka konularla ilgili farklı ülkelerde yaşayan Kürtler'in de katıldığı toplantılar, konferanslar düzenlenebiliyor. Bunlar kötü şeyler değil Türkiye Kürtlerini bunları takdir etmesi gerekir" diye konuştu.

'PKK savaşı durdurmalı'

PKK'nın ateşkes yapması gerektiğini ifade eden Talabani, şöyle konuştu: "Her şeyden önce dağdakiler savaşı durdurmalı. Ateşkes ilan etmeli. Savaşmayacaklarını duyurmalı ve parlamenter mücadelenin önünü açmalı. Onlar ateşkes ilan ettikten sonra Türk hükümeti de bu ateşkesi tanımalı ve 'biz de ateşkes yapıyoruz' demeli."

Taraf
Ahmet Onal

BDP sessiz kalmayacak

Milletvekili olan Hasip Kaplan, AKP Hükümeti'nin olası bir sınırötesi kara operasyonu öncesi demokratik tepkileri susturmak istediğini belirterek, "AKP'nin amacı kara operasyonundan önce halkın demokratik tepkilerinin önüne geçerek suskun ve teslim alınmış bir halk yaratmak. AKP hukuk ve meşruiyet çizgisinden çıkarak, kendi güvenlik güçlerine dosyalar hazırlatarak, bunları özel güvenlik mahkemeleriyle devreye koymaktadır" dedi. Gözaltına alınanların demokratik siyasetin içindeki insanlar olduğunu, dosyalarında tek bir şiddet eyleminin olmadığı aramalarda bir çakının dahi bulun-

madığını kaydeden Kaplan, "Partimizin yasal aktiviteleri suç deli sayılarak adeta komple bir şekilde Şırnak halkının örgütlü gücü kırılmak isteniyor" diye konuştu.

AKP hükümetinin "Hukuk dışı yöntemlerle seçilmişleri içeri alarak ben sizin iradenizi ve sandığınızı tanımlıyorum" mesajı verdiğini ifade eden Kaplan, AKP'ye "bu zorba anlayışın ege-men olduğunu" belirtti. "Bunların hiçbirisi devasa bir sorun olan Kürt sorununu çözemez" diye uyarayan Kaplan, "meşru talepleri hiçbir güç ve silahın susturamayacağı bilinmelidir" diye belirtti.

Mezailer terk edilmeyecek Partilerinin hiçbir zaman bu baskılar karşısında susmadığını söyleyen Kaplan, demokratik tepkilerini her alanda göstereceklerini belirterek, "Kürt halkı kazandığı mevzilerden tek bir adım geri adım atmayacaktır. Demokratik bir çözüm sağlanana kadar

sürdürecektir" şeklinde konuştu. Halkın iradesinin zorla teslim alınamayacağını belirten Kaplan, Cumartesi gününden itibaren gözaltıların yaşandığı bölgelerdeki belediyeleri her heyet olarak ziyaret edeceklerini, Pazartesi günü de BDP MYK'sının toplanacağını söyledi. Kaplan, Salı günü ise Amed'de partilerinin grup toplantısının olacağını hatırlatarak, "Çok etkili bir eylem planı ile bu hukuksuzlukların karşısına çıkacağız" dedi.

Kaplan, "İl ve ilçe örgütleri ile belediyelerimiz, kazandığımız her mevzi eskisinden daha güçlü çalışmalarına devam edecek" vurgusunu yaparken, "Arkadaşlarımız serbest bırakılana kadar durmadan mücadele edeceğiz. Bunu AKP Parti bilmeli ki demokratik siyasetin önünü tıkayanlar, milletin iradesinin önüne geçenler sonuçta kaybedecekler" ifadelerini kullandı.

Aynı zamanda Şırnak

Şeddadî navê dewleteke kurdan e

Şeddadî navê dewleteke kurdan e ku di sala 951'ê (340'ê hicrî) de ji aliye Şeddadiyan ve li herêma Erana bakurê Azerbeycanê (Başûrê Qafqasyayê) hatiye damezrandin. Vê dewleta Kurdan heta sala 1164'an xwe ser piyan girt. Bajarê Anî (li Qersê/Tirkiye), Tiflîs (Gurcistan), Demirçapî, Qerebax, Nexçivan, Gence (li Azerbeycanê ye), Duwîn (li Ermenistanê ye) Dewleta Şeddadiyan, di sala 951'ê miladî da bi deste Muhammedê kurê Şedadê li (Başurê Qafqasya) hatiya

sazkirin. Ev dewlet, yek ji wan dewlaten Kurda yên ku di dema islamiyete da hatine sazkirin. Bi rasti ev dewleta kurdî, gelek xurt û temen (umir) direj buyê. Sinoren wê pir fireh bûye, hemu bi vê dewletê ve girêdayi bûne. Di wê demeda li başur ji, hukumeta Merwaniyan, li rojhilat hukumeta Hesnevî hebûye. Ev devlet ji aliye cardeh hukumdaren Şedadî ve hatiye idarekirin. le belê bi erîşa Melîkşah hukumdare

Selçuqî li ser wê herêma di sala 1075'an da dawî lê hatiye. Piştî dîlketina Salar Marzûban Mihemedê keyayê Musafirogullari di sala 948'an de Mihemed Şeddad Qartû (Mihemedê Kurê Şeddad jî tê gotin) cihe wî girt. Mihemed Şeddad Qartû pêşi tenê keyayê Debîlê bû, lê di

951'ê de li tevahiya Azerbeycanê bû desthilat. Herçend tê gotin ku dewleta Şeddadiyan di sala 1164'an de hilweşiyaye jî em ji kitabeke ku Key-Siltanê Şeddadî li Aniyê daye nivîsandin dizanin ku wî heta 1198'an desthilatdariya xwe meşandiye. Li gor hin

çavkaniyan Şeddadî bi êrîşa xundekarê Selçûqîyan Melîkşah bi ser vê herêmê de di sala 1075'an de hilweşiyane, lê xwiyaye ew bi vê êrîşê qels bûne û heta sala 1198'an jî xwe girtine.

Barzanî li gel Nûşîrwan Mistefa civiya

Di civîna do ya di navbera serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî û serokê Teverga Goranê Nûşîrwan Mistefa de behsa sê xalên serekî hatiye kirin ku dudu ji wan di derbarê Kurdistanê de û yek jê jî ya Iraqê de ye. Çavkaniyeye siyasî hinek malper agahdar kirine ku êvara do (pêncşemb), piştî mêvandarîtiya li ba Nûşîrwan Mistefa, ku li Yaneya Telar a li Parka Azadiyê pêk hat, her di eynî ciyê de û li yek ji wan odeka Yaneyê de serokê Herêma Kurdistanê û serokê Teverga Goranê civiyan. Li gor çavkaniyên malperan, di vê civînê de serokê Herêma Kurdistanê sê daxwazên serekî li Nûşîrwan Mistefa kirin. Ew sê daxwaz, yek jê "di warê alîkarîdayîna partî û hukumeta Kurdistanê ya li ser rewşa Kurdistanê û belavkirina hêwayê aştiyê di herêmê de ye". Xala duduyan jî "beşdarîyeye fiilî ya Goranê di kabîneyaHukumeta Herêmê de bûye". Çavkaniyan ronî kirine ku xala sisyay peywendya wê bi Irqê ve hebûye, bi taybetî ku Barzanî di civînê de rewşa Iraqê bi "aloz" wesif kiriye û daxwaz ji Goranê kiriye "alîkarvan be ji bo çareserkirina astengan". Piştî temambûna civînê jî, Mesûd Barzanî bi heyeta bi xwe re vegeyirane otêla Ebû Senayê ya li bajarê Silêmaniyê. Ev yekemîn civîna di navbera Mesûd Barzanî û Nûşîrwan Mistefa de ye ku piştî veqetîna Nûşîrwan ji Yekîtiyê û pêkanînaTeverga Goranê ji aliye wî ve. Li gor çavkaniyan, ihtîmala mezin e ku ev civîn astengên di navbera Partî û Goranê de hene hel bikin û bibe destpêkeke girîng ji bo destpêkirina civînên di navbera muxelefet û desthilatê de. Cardin çavkanî radigihînin ku beşdarîkirina Nûşîrwan Mistefa di serxweşiya Hemayîl Xan a dayîka Mesûd Barzanî de ya di dawîya meha tîrmehê, gaveke girîng bû ji bo nêzîkbûna Mesûd Barzanî û Nûşîrwan Mistefa de. Piştî vê civînê biryar ew e ku îro (înr) Mesûd Barzanî li bajarê Silêmaniyê li gel herdu mektebên siyasî yên Partî û Yekîtiyê berhev bibe. Ji bilî vê, civîna Mesûd Barzanî bi Nûşîrwan Mistefa re duyemîn civîna Barzanî ya bi serokatiya muuxalefetê re tê hesêbkirin, beriya vê bi Selaheddîn Behaddîn ê serokê giştî yê Yekîtiya Îslamî ya Kurdistanê re berhev bûbû.

Kurdên Îsraîl Televizyonekî bi kurdî vedikin

Hate ragihandin ku dê di demeke nêzîk de kurdên Îsraîlê televîzyoneke bi zimanê kurdî û îbrî vekin. Çalakvanê di warê civaka sivil de, Êlan Îsraîl ji AKnewsê re got, "Duhî wek kurdên Îsraîlê me bi destpêşxeriya Komela Kurdên Cuhiyên Îsraîlê, xwepêşandaneke nerazîbûnê li ber Balyozxaneya Tirkiyeyê kir ku tê de digel hildana alayên Kurdistan û Îsraîlê, çendîn durîşmên wek "turk stop killing kurd", "bijî Kurdistan, dewleta Kurdî û dostayetiya kurd û Îsraîlê" hatin bilindkirin." Berdewambûna axavti-

na xwe de Îsraîl got: "Ev duhemîn xwepêşandana kurdên Îsraîlê ya bo pişt-giriya kurdan û şer-

mezarkirina êrîşên Tirkiye û Îranê yên bo ser deverên Herêma Kurdistanê bû. Xwepêşandana yekê li 8-ê

Tîrmeha borî li ber balyozxaneya Tirkiyeyê li Telebîbê hate sazkirin." Êlan Îsraîl got, "Em niha bi awayekî rijd hewla danîna lobîyeye kurdan li Îsraîlê didin û me gavên baş jî bo vê hizrê avêtine. Kurdên Îsraîlê berdewam in di piştgiriya xwe ya bo Kurdistanê û gelê kurd. Her wiha yek... ji çalakiyên kurdên Îsraîlê ew e ku di van rojan de dê televîzyoneke bi kurdî û îbrî vekin." Navborî da zanîn ku niha li Îsraîlê 350 hezar kurd dijîn û hatina kurdan bo Îsraîlê di sala 1942an de dest pê kiriye.

'Divê Tirkîye û Îran doza Kurd aştiyane çareser bikin'

Serokê komara Iraqa federal Celal Talebanî, li bargeha Neteweyên Yekbûyî roja înrê bi serokê Îranê re Mehmûd Ahmedînjad re dîdarek sazkir. Serokê komara Iraqa federal Celal Talebanî, li bargeha Neteweyên Yekbûyî roja înrê bi serokê Îranê re Mehmûd Ahmedînjad re dîdarek sazkir. Li gor sîteya fermî ya Komara Iraqa Federal di dîdarê de behs li ser peywendiyên navbera herdu welatan û awayê pêşvebirina van peywendîyan hat kirin. Hat lihevkerin ku pêdivî ye ev arîşeyên han jî bi rêya guftûgo û dîyalogan bèn çareserkin. Her wiha Talebanî di axaftina xwe ya kongreyê de daxwaz ji Îranê û Tirkiyeyê kir, ku pêdivî ye ew herdu welat doza kurd bi rêya dîplomatîk çareser bikin, topbarankirina deverên sînorî yên Herêma Kurdistanê ragirin. NETKURD

Hewlêr: Dawî li Konferansa Ziman hat

Yekemîn konferansa zanistî ya Zimanê Kurdî ku bi diruşma "Ziman Nasnameya Netewe ye" ji o demeke çarrojî li bajarê Hewlêrê dest pê kiribû, do (pêncşemb) bi qebulkirina çendîn pêşniyar û biryarê damezirandina "Civata Bilind Ya Zimanê Kurdî" dawî li karê xwe anî. Ajansa nûçeyan Kurdpa di peywendiyeye telefonî de ya bi rawêjkarê wezareta rewşenbîrî û rêkxerê kar û barên konferansê re hatiye agahdar kirin ku "yekemîn Konferansa Zanistî ya Zimanê Kurdî ku ji aliye Wezareta Rewşenbîrî û Lawan û çavdêriya Mesûd Barzanî yê serokê Herêma

Kurdistanê ji bo çar rojan li bajarê Hewlêrê bi rêve çû, tê de ji aliye pispor, mamoste û şarezayên Zimanê Kurdî yên hindur û derveyî Herêma Kurdistanê ve 30 analîzên zanistî hatine pêşkêş kirin". Di vî warî de Newzad Ebdulezîz ragihandiye: "di netîceya ragurîn û guftûgoyên fireh û bi bereket ên di civînên konferansê de, li

ser 14 pêşniyaran biryar hat dayîn û ew hatin qebulkirin". Di dawiyê de navenda navê wê derbas bû "Civata Bilind a Zimanê Kurdî" hat damezirandin û piraniya pispor, akademîsyen û şarezayên di warê ziman de tê de beşdar bûn û biryar hat dayîn ku her çar sal carekê bi dengdan endamên vê komîteyê bèn

guhertin û di asteng û problemên Zimanê Kurdî de lêkolînan bikin. Rêkxerên kar û barên Konferansa Zimanê Kurdî vê yekê jî got: ku Dr. Kawe Mehmûd ê wezîrê Rewşenbîrî û Lawan ê Hukumeta Herêma Kurdistanê di amadebûna xwe ya di roja dawîn a konferansê de îşaret û pêdagiriya xwe li ser bicihkirina biryar û pêşniyarên konferansê kir û biryar da ku Wezareta Rewşenbîrî û Lawan hewlê alîkariya akademîsyenên kurdî û zanistgehên herêmê, pisporen ziman, merkez û navendên lêkolînan bike û dest bide li ber bicihkirina pêşniyarên hatine kirin.

Erdogan: PKK ji dev çekan berdê operasyon namînin

Cara yekem e ku Erdogan bi awayek vekirî dibêje ku eger PKK ji dev çekan berdê operasyon jî namînin. Serokwezîrê Tirkiye Recep Tayîb Erdogan, li Amerîka bersiva hinek pirsên rojnemevanan da. Erdogan li ser pirsra rojnemevanekî got: Heta ku êrîş ji Iraqê bêne Tirkiye û heta çekdarên PKK-ê, li wêderê hebin emê operasyonên derveyên Tixubên xwe berdewam bikin. Li ser pirsêk din Erdogan got: Eger ew ji dest çekan berdin operasyon jî namînin. Lê heta ku çek di destê wande hebin dê şerê me li dijê terorê berdewam be.

Öcalan'a uluslararası destek

Uluslararası "Abdullah Öcalan'a Özgürlük-Kürdistan'da Barış" İnisiyatifi yaptığı açıklamada PKK lideri Abdullah Öcalan'a uygulanan tecride son verilmesini istedi. İnisiyatifin destekçileri arasında Noam Chomsky, Nobel ödülü sahipleri Mairead Maguire, Dario Fo ve Adolfo Perez Esquivel ile Charlie Chaplin'in kızı Geraldine Chaplin gibi dünyaca tanınmış 58 isim bulunuyor.

KÖLN - Uluslararası "Abdullah Öcalan'a Özgürlük-Kürdistan'da Barış" İnisiyatifi yaptığı açıklamada PKK lideri Abdullah Öcalan'a uygulanan tecride son verilmesini istedi. Tüm askeri operasyonlara son verilerek Öcalan ile AKP hükümeti arasındaki görüşmelerinin yeniden başlatılmasını isteyen inisiyatifin destekçileri arasında Noam Chomsky, Nobel ödülü sahipleri Mairead Maguire, Dario Fo ve Adolfo Perez Esquivel ile Charlie Chaplin'in kızı Geraldine Chaplin gibi dünyaca tanınmış 58 isim bulunuyor.

Merkezi Almanya'nın Köln kentinde bulunan Uluslararası "Abdullah Öcalan'a Özgürlük-Kürdistan'da Barış" İnisiyatifi, PKK lideri Abdullah Öcalan'a uygulanan tecride ilişkin açıklama yaptı.

"Öcalan'a karşı yeniden uygulamaya konulan izolasyon kabul edilmez" başlıklı açıklamada, Türk hükümetinin son iki buçuk ay içinde, Öcalan'ın avukatlarıyla görüşmesine sadece bir defa izin verdiği, son 8 hafta da ise hiç kimse ile görüşülmediğine dikkat çekildi. Açıklama metninde, "Böylece 1999-2009 yılları arasında Öcalan'a uygulanan tecrit, Erdoğan hükümeti tarafından yenilendi" denildi.

'ÖCALAN'IN SAĞLIĞINDAN ENDİŞE DUYUYORUZ'

Öcalan'a yönelik tecridin, taraflarca kabul edilen, Öcalan ve devlet yetkililer arasında çöktüğü görünen görüşmeler ardından geliştiğine dikkat çekilen metinde devamlı şunlar belirtildi:

"Aynı zamanda, Türk ordusunu yeniden şekillendiren Erdoğan hükümeti, Kürt legal parti ve organizasyonları yanı sıra PKK'ye karşı savaş ilan etti. Bu savaş, batı ittifakının Molla rejimine karşı tüm yaptırımlarına rağmen İran-Türkiye ve ABD arasındaki yakın işbirliği ile yapılmaktadır. Bundan dolayı, Kürt liderinin sağlığından endişe duyulmaktadır."

'SAVAŞI AKP HÜKÜMETİ GELİŞTİRDİ'

Savaşın yakın zamana kadar bazı reformlar başlatarak Kürt sorununa siyasal çözüm bulma vaadinde bulunan AKP hükümeti tarafından geliştirildiğine dikkat çekilen metinde, mevcut durumda binlerce Kürt siyasetçi ve toplum liderinin skandal suçlamalarla hapse atıldıkları belirtildi. Türk savaş uçaklarının son 2 ay içerisinde yasadışı sınır ihlalinde bulunarak PKK militanlarına ait olduğu iddia edilen mevzilere hava saldırıları düzenlediği, her an bir sınır ötesi kara hareketinin beklendiği ifade edilen metinde, buna karşın PKK'nin Haziran 2011 seçimleri, öncesi, sırasında ve sonrasında defalarca tek taraflı ateşkes ilanında bulunduğu dikkat çekildi.

ÖCALAN İLE DİYALOG

İmza kampanyasını düzenleyen İnisiyatifin geçen yıllarda birçok kez Öcalan'a siyasal diyalog çağrısında bulunduğunu belirten çağrıcılar, diyalogun da 2 yıldan fazla bir zaman öncesinde gizli olarak başladığına dikkat çekerek şöyle dedi:

"Öcalan, görüşmelerin kendisi tarafından sunulan Yol Haritası temelinde gerçekleştiğini ve seçimlerden sonra Türkiye Parlamentosu inisiyatifinde Barış Meclisi oluşumu ile ileriye taşınacağını beyan etmişti. Dahası, Öcalan Kürt militanlarının silahsızlandırılmasına ilişkin somut adımlar atılması önerisinde bulundu, ancak Erdoğan bu öneriye dahil yanıt ver-

medi. Öcalan'ın mevcut durumda görüşmeleri anlamlı bulmaması bundan dolayıdır. Türk hükümeti, uygulanabilir bir uzlaşma için zemin arama yerine görüşmeleri, gerçek bir çözümü geciktirmek için bir araç olarak kullanmıştır."

'SAVAŞTAN ERDOĞAN HÜKÜMETİ SORUMLUDUR'

İmzacılar uluslararası hukukun ihlali anlamına gelen mevcut büyük askeri saldırıdan tamamen Erdoğan hükümetinin sorumlu olduğunu belirtti. Hükümetin artık güçlü Türk ordusu arkasına sığınarak gizlenme ve çatışmayı siyasal yoldan çözme için hiçbir mazereti kalmadığına dikkat çekilen metinde, "Erdoğan bu askeri operasyonları istedi, hazırladı ve öncülüğünü yapıyor" diye kaydedildi.

'SALDIRILAR YIKICI SONUÇLAR DOĞURABİLİR'

Askeri saldırıların çatışmanın çözümüne katkı sunmadığı, aksine çatışmayı şiddetlendirebileceğine vurgu yapılan metinde devamlı şunlar ifade edildi:

"Türkiye'deki Kürt halkının tüm temsilcilerine yönelik saldırılar –Öcalan'a yönelik yenilenen total tecrit, gerilla mevzilerinin bombalanması ve Kürt siyasetçilerinin hapse atılması – öngörülebilir gelecek için yıkıcı sonuçlar doğurabilir. Yine, siviller bu ölümcül askeri operasyonun kurbanları arasında olacak.

'MÜZAKERELER YENİDEN BAŞLAMALI'

Uluslararası İnisiyatif, tüm askeri eylemlere derhal son verilmesi ve Öcalan ile Erdoğan hükümeti arasındaki müzakereleri yeniden sürdürme çağrısında bulunur. Sadece diyalog çatışmanın anlamlı çözümüne yol açabilir. Öcalan üzerindeki tecrit kaldırılarak, başarılı yapıcı arabulucu rolünü oynayabileceği bir yere sevk edilmelidir.

Uluslararası kamuoyu Irak sınırlarının Türkiye ve İran tarafından ihlal edilmesi karşısında sesiz kalmamalı. Avrupa'da artık Türkiye'deki savaş çığırtkanlıklarına destek vermemeli, Erdoğan hükümetine devam eden çatışmanın nihai barışçıl ve siyasal çözüm yoluna girmesi için baskı kurmalı."

Uluslararası "Abdullah Öcalan'a Özgürlük-Kürdistan'da Barış" İnisiyatifi'nin kurucu imzacıları arasında Nobel Barış Ödülü sahipleri ile uluslararası alanda tanınmış çok sayıda şahsiyet bulunuyor.

İşte inisiyatifin kurucu imzacıları: Mairead Maguire, Nobel ödülü sahibi, Kuzey İrlanda; Dario Fo, Yönetmen, Yazar, Nobel Edebiyat ödülü sahibi, İtalya; Adolfo Perez Esquivel, Nobel Edebiyat ödülü sahibi,

Arjantin; Jose Ramos-Horta, Nobel Barış Ödülü sahibi, Doğu-Timor; Nobel Edebiyat Ödülü sahibi, Portekiz; Danielle Mitterrand, Fransa Özgürlük Vakfı Başkanı, Fransa; Ramsey Clark, Avukat, Eski Başsavcı, ABD; Uri Avnery, Eski Knesset (İsrail Parlamentosu) üyesi, Barış Bloğu, İsrail; Prof. Dr. Noam Chomsky, Dilbilimci-Yazar, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü, ABD; Alain Lipietz, Avrupa Parlamentosu Milletvekili, Fransa; Pedro Marset Campos, Avrupa Parlamentosu Milletvekili, İspanya; Mrs. Jean Lambert, Avrupa Parlamentosu Milletvekili, İngiltere; Lord Avebury, İngiltere Lordlar Kamarası, Parlamento İnsan Hakları Grubu Başkanı, İngiltere; Harry Cohen, İşçi Partisi Milletvekili, İngiltere; Cynog Dafis, Milletvekili, İngiltere; Lord Raymond Hylton, Lordlar Kamarası üyesi, İngiltere; Lord Rea, Lordlar Kamarası üyesi, İngiltere; Walid Jumblat, İlerici Sosyalist Partisi Başkanı, Lübnan; Rudi Vis, İşçi Partisi Milletvekili, İngiltere; Paul Flynn, İşçi Partisi Milletvekili, İngiltere; Máiréad Keane, Sinn Fein Uluslararası Daire Başkanı, Kuzey-İrlanda; Domenico Gallo, Avukat, eski senatör, İtalya; Livio Pepino, avukat, Demokrat Yargıçlar Başkanı, İtalya; Xabier Arzalluz, Bask Ulusal Partisi (PNV) Başkanı, Bask; Tony Benn, İşçi Partisi Milletvekili, İngiltere; Giovanni Palombarini, avukat, Demokrat Yargıçlar eski başkanı, İtalya; Heidi Ambrosch, Komünist Parti Başkan Yardımcısı ve Kadın Sözcüsü, Avusturya; Mag. Walter Baier, Avusturya Komünist Parti Başkanı, Avusturya; Giana Nanini, Sanatçı, İtalya; Geraldine Chaplin, Oyuncu, İspanya; Dietrich Kittner, Mizahçı, Yazar, Kabare, Almanya; David MacDowall, Yazar, İngiltere; Alice Walker, Yazar, ABD; Franca Rame, Oyuncu, Yönetmen ve Yazar, İtalya; Prof. Dr. Jean Ziegler, İsviçre Ulusal Konsey üyesi, yayıncı, İsviçre; Dr. Diether Dehm, PDS Başkan Yardımcısı, Almanya; Prof. Dr. Angela Davis, Kaliforniya Üniversitesi, Santa Cruz, ABD; Prof. Dr. Luigi Ferraioli, Felsefe ve Hukuk Profesörü, İtalya; Prof. Dr. Uwe Jens Heuer, Hukuk Profesörü, Almanya; Prof. Dr. Wolf-Dieter Narr, Temel Haklar ve Demokrasi Komitesi, Almanya; Prof. Dr. Werner Ruf, Kassel Üniversitesi Uluslararası Hukuk Profesörü, Almanya; Prof. Dr. Norman Paech, Hamburg Ekonomi ve Siyaset Okulu Uluslar arası Hukuk Profesörü, Almanya; Prof. Dr. Gerhard Stuby, Bremen Üniversitesi Uluslararası Hukuk Profesörü, Almanya; Prof. Dr. h.c. Ronald Mönch, Bremen Yüksek Okul Başkanı Almanya; Prof. Dr. Elmar Altvater, Uluslar arası Lelio Basso Başkanı Almanya; Prof. Dr. Helmut Dahmer, Darmstadt Teknik Üniversitesi Sosyoloji Profesörü, Almanya; Prof. Jürgen Waller, Bremen Sanat Okulu Başkanı, Almanya; Christine Blower, Ulusal Eğitimciler Sendikası (NUT) eski başkanı, İngiltere; Ken Cameron, İtfaiyeciler Sendikası Genel Sekreteri (FBU), İngiltere; Josep Lluís Carod Roura, ERC Başkanı, Barcelona, İspanya; Michael Feeny, Cardinal Hume Göçmen İşler Danışmanı, İngiltere; Gareth Peirce, Avukat, İngiltere; Frances Webber, Barrister, İngiltere; Norbert Mattes, Yakın ve Uzak Doğu Enformasyon Projesi, Almanya; Yayla Mönch-Buçak, Oldenburg Üniversitesi, Almanya; Dr. Mahmud Osman, Kürt Siyasetçi, İngiltere; Jutta Bauer, Kitap İllüstratör, Almanya; Günther Schwarberg, Gazeteci, Almanya; Hans Branscheidt, medico international / Hannover Çağrısı, Almanya; Rolf Becker, Oyuncu, IG Medien Sendikası, Almanya.

Neçə vaxtdır ki, səbrlə gözləyirdim. Səbrlə gözləyirdim ki, kimlər nə yazır nə deyir? Həm də onu gözləyirdim ki, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri cənab Anar ("525-ci qəzet", 21 iyul 2011) son vaxtlarda dərc edilən məqalələri, atmacaları diqqətlə nəzərdən keçirib heç nədən, heç kimsələrdən (?!) çəkinmədən, nala-mıxa vurmadan ağsaqqal sözü deyəcək.

Elə bilirdim ki, başladığı, məhz özünün başladığı, adətərdə olduğu oyunlardan əl çəkib dostlarını məzəmmət edib deyəcək: "Ay mənim əziz qardaşlarım, tariximizə az müdaxilə edilib ki, indi də siz baş vurmusunuz böhtanlar gölməçəsinə? Axı mən Ziya Bunyadovun "Qırmızı terror" kitabını oxudum, Qurana əl basıb deyirəm ki, Teymur Salahovun ifadələrinə əsasən Süleyman Rəhimov həbs olunub. Utanmaq lazımdır!..

Mən Mehdiqan Vəkilovun da xatirələr toplusunu ("Ömür dedikləri bir karvan yolu", "Yazıçı" nəşriyyatı

çıxılması ilə dediklərini indi açıq-aydın: "Kefini pozma, Fikrət Qoca!

Nə qədər qoca olsa da dəyərlik min cavana!" söyləməklə də həzz alırlar! Bu "qocalara" demək lazımdır ki, dəyər-dəyməzinə nəyə dəyirsinizsə deyən, amma, gənclərimizə dəyməyin! Milleti təhqir etməyin! Keçən əsrin nə 37-ci ildir, nə də 87-ci il! O illərdən 75-il, 25-il ötsə də, bu nə fironluqdur edirsiniz? Unutmayın ki, tabutu mısarmalamaqdan ötrü nal mızını mısarm eləyən Tanrı vardır! Bir daha gözlərini qan tutan "qocalara" xatırladıram:

**Mıxı mısarm eləyən
Tanrı vardır! Tanrı...**

Anarlar yaman əl-ayaqdadır! Nə baş verib? Məgər, Yazıçılar Birliyi batmaqdadır ki, Fikrət qocalar da özlərini Anarla birlikdə batırırlar?! Əkrəm Əylisli bu "tərbiyə sahibləri"nin sanki dəqiq avtoportretlərini çəkib və "Təpədən dırnağacan saxtadır!" möhürünü

dünya Anarlar dünyasıdır.

Ziyalılarımız susur...

Milli Məclisimiz susur...

Milli Təhlükəsizlik Nazirliyimiz susur...

Dünyanı qatıb qarışdır-aqarışdır hara gedirlər? Allah axırını xeyir eləsin...

Anar yazır ki, guya ondan xahiş etmişəm ki, məni Dövlət Mükafatına təqdim etsin...

İndi isə bu yalanı təkzib edən rəydən bir neçə cümləni oxucuların nəzərinə çatdırıram:

"Ədəbi tənqid təsdiq edir ki, "Qınamayın məni..." romanında ictimai tərəqqinin tarixi perspektivini duyan müəllif təxəyyülü yenidənqurma, aşkarlıq və demokratiya hərəkatımızı qabaqlaya bilməmişdir. Əsərin realizmi də, müasirlik gücü də məhz buradan doğur. Həyat materialı ilə zəngin və koloritli "Qınamayın məni..." romanında qüvvətli milli xarakterlər vasitəsi ilə xalqın çətin günlərindəki nikbinliyinin milli-tarixi səbəbləri, fəlsəfi-psixoloji məzmunu təcəssüm olunur.

Şamo Arif: "Milli Təhlükəsizlik Nazirliyimiz susur..."

1966) oxudum. Billah, orda da rəhmətlik Mehdi Hüseynlə əlaqədar Süleyman Rəhimov haqqında heç bir kəlmə də yazılmayıb! Belə olmaz axı... Əzizlərim, can-ciyərlərim, yazırsınız ki, Şamo Arif xalq şairi Nəbi Xəzrini susdurmaqdan ötrü onun haqqında təriflərlə zəngin məqalə dərc etdirib. Gətirin o məqaləni, mən də Şamo Ariflərə deyim ki, utanmırsanmı bu yazından? Ayıb deyilmi, qardaşlarım?.. Ariflərdən söz düşmüşkən onu da deyim ki,

Azərbaycan ədəbiyyatını gözəl bilən, peşəsi filoloq olan adaşım Anar Mahmudov, sən də bu qocalara baş qoşub bildiyini də, bilmədiyini də yazıb "Şamonun Arifliyi"ndən ("Azadlıq", 15 iyul 2011) söz açıb məni də, özünü də niyə bu kökə salırsan? Axı mən sənə heç vaxt elə söz deməmişəm. Axı dünya şöhrətli alim - seysmoloq Şamo Süleyman oğlu Rəhimov 34 yaşında, düz 46-il əvvəl dünyasını dəyişib.

Sənə ayıb deyilmi? Dünyasını dəyişən insan da ariflik edərmidi?.. Bütün bunlar azmış kimi, heç çəkinmədən də Azərbaycan xalqının milli qəhrəmanı Qaçaq Nəbiylə çiyin-çiyinə çar imperiyasının jandarmeryasıyla şərəflə vuruşa atılan Həcəri təhqir edən insanı hələ də müdafiə etdiyini bağışlanırlarmı? Bir də ki, axı nə gizlədim, atam Rəsul Rzanı KQB təkcə 60-70-ci illərdə qorumayıb, 37-ci illərdə də onu Kremlin adamı ilə birgə həbsdən qoruyublar. "Həyatım ağrılır" kitabımın

270-ci səhifəsində bu barədə "Bağırovun hansı damarının sayəsində məhv olmamışdılar, kim bilir?". Mənim belə yazılarım olduğu halda məni təkzib edib, ifşa divarına mıxlayıb başımı niyə yerə soxursunuz?

Yaxşı olmazdımı ki, öncə mənim yazdıqlarımı hər evdən, kitabxanalardan yığıb yandırandan sonra Şamo Arifə atdığınız böhtanlardan, söyüşlərinizdən ağzınız köpüklənə-köpüklənə bağırardınız? Hələ siz Şamo Arifin arifliyini bilmirsiniz. Görün, bu məntiq sahibi, mənim kimi yox, dəlil-sübutlarla iç üzümü açıb xalqa necə göstərəcək. Sözü düz, mən özüm o qədər yalanlar yazmışam ki, indi çaş-baş qalmışam. Hələ bu harasıdır, deyəsən, belə getsə, özümü çox təkzib edəcəm..."

Gözlərini qan tutan "qocalara"

Bəli, mən elə bilirdim ki, bizim "ədələtli" Anarımız bu kimi təkziblər verəcək... Ancaq "Kefini pozma, Fikrət Qoca! Nə qədər qoca olsa da, dəyərlik min cavana!" deyə hələ də min-min Azərbaycan cavanına meydan oxudular! O cavanlara ki, Qarabağ döyüşlərində hələ də şəhid olurlar! Şəhid olmaqlarını da şərəf bilirlər.. Bu "qocalarsa" bir-birinin qulağına

vurub. Elə Əkrəm Əylisli də təəccüblənir ki, çürük alma kimi dişləyib tulladığı vəzifədən bu Fikrət Qoca niyə qopa bilmir? Təəccüb etməyə dəyərmidi? Bu "əkiz" qardaşların yazdıqlarını diqqətlə oxuyanda və hər hadisə də gün kimi aydın olanda anlaşılmayan heç nə qalmır...

Nəhayət, mənim Azərbaycan ziyalılarından, alimlərinə xahişim budur ki, millət vəkili Hüseynbala Mirələmovun ("525-ci qəzet", 2 iyul 2011) və xalq şairi

Fikrət Qocanın, daha doğrusu, Anarın yazdıqlarını ("Azadlıq" 13,14,15 iyul 2011) diqqətlə oxuyub təhlil etdikdən və sonra da mənim "Tarixi həqiqətlər işığında" ("Azadlıq" 8,9 iyul 2011) məqaləmə nəzər yetirib, kimlərin yalan yazdığını obyektiv qiymətləndirsinlər.

Sanki, dünya Anarlar dünyasıdır

Beləliklə, Anarın "Mübarizə bu gün də var" kitabında sovet imperiyasının baş qərargahı olan Kremlin xüsusi şöbəsində fəaliyyət göstərən anası haqqında çox ağır sənədin ictimaiyyətə çatdırılmasında nə məqsəd güddüyünü bilsəm də, ana-oğul "qarşıdurmasına" heyretimi gizlədə bilmədim. Belə yazıma səbəb isə Anarın Süleyman Rəhimova qarşı yalanları və "Həyatım ağrılır" kitabı oldu.

Ancaq təəssüflər ki, Anara aid olan suallara özü cavab verməkdənsə, hörmətli hesab edilən insanlar onun şıdırğı çaldığına oynadıldılar, göya daş atıb başlarını tutdular. Amma düşünmədilər ki, göy üzü daş saxlamır...

Anar özünü qana boyayıb deyir: "Mən Süleyman Rəhimova qarşı heç bir vaxt, heç bir pis hərəkət etməmişəm!"

Nə yaxşı ki, utanıb, qızarmırlar, yer ayrılıb yerə girmirlər! Dik-dik baxırlar! Meydan oxuyurlar! Sanki,

Bütövlükdə bədii konsepsiya göstərir ki, "Qınamayın məni..." cəsarətlə yazılmış romandır. Həyat həqiqətinə sadıq qalan müəllif nəsrimizdə müasir realizmi dərinləşdirən və oxucunu ciddi dialoqa cəlb edən kəskin bir əsər yaratmışdır. Bütün bu cəhətlərini nəzərə alaraq ədəbi tənqid Şamo Arifin "Qınamayın məni..." romanını ədəbiyyatımızın ideya-bədii nailiyyəti kimi yüksək qiymətləndirir.

Azərbaycan Dövlət Universitetinin Böyük Elmi Şurası qeyd edilən yüksək keyfiyyətləri nəzərə alaraq yekdilliklə Şamo Arifin "Qınamayın məni..." romanını mükafata layiq görülməsindən ötrü Ədəbiyyat, İncəsənət və Arxitektura sahəsində Azərbaycan Dövlət Mükafatları Komitəsinə təqdim edir.

28 dekabr 1987-ci il Azərbaycan Dövlət Universitetinin rektoru, professor Y.C.Məmmədov".

Oynadılan xalq şairi

Görəsən, cənab xalq yazıçısı az da olsa utandımı öz dediklərindən? Hünəri, cəsarəti varsa, buna təkzib versin.

Dünyadan bixəbər, hələ də bu qoca vaxtında oynadılan xalq şairi sual edir: Necə oldu ki, otuzuncu illərdə tutulan yazıçılar güllələndi, "bircə Süleyman Rəhimov həbs ediləndən beş ay sonra azadlığa çıxdı?" Bu "vicdan" sahibi əgər akademik, görkəmli alim Ziya Bunyadovun "Qırmızı terror" kitabının 211 və 213-cü səhifələrini oxusa, hər hadisə ona aydın olardı.

İndi isə mən soruşuram, bəs necə olur ki, o dövrdə Süleyman Rəhimov iki dəfə həbs edildiyi halda, Rəsul Rzanın burnu da qanamır??? Niyə gizlədirlər ki, məhz Kremlin xüsusi şöbəsi Rəsul Rzanın arxasında "vicdanla" dayandığına görə ona toxunulmur!...

Teymur Salahov 1937-ci il iyulun 31-də həbs edilir və ifadə verir:

"Əks inqilabi təşkilata şəxsən mən Laçın rayonu üzrə aşağıdakı şəxsləri cəlb etmişəm: Süleyman Rəhimov, Həsənəli Baxışzadə, Yusif Baharov, Müseyib Axundov, Hüseyn Hüseynov." Bu ifadədən sonra Süleyman Rəhimov dərhal həbs edilməli idi. Həbs edilmir. Ancaq Mirçəfər Bağırovun Kremlin adamı ilə bağlı göndərdiyi məxfi məktubundan (19.10.1937) düz 37 (otuz yeddi!) gün sonra 26 noyabr 1937-ci ildə Süleyman Rəhimov həbs edilir. Niyə? Bütün bunlar danılmaz tarixi həqiqətlərdir, sənədlərdir.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyê? Ev **a**ve.
Bu nêdir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

diran

Ev çiyê? Ev dir**a**ne.
Bu nêdir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyê? Ev **a**gire.
Bu nêdir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyê? Ev **m**are.
Bu nêdir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyê? Ev **b**izine.
Bu nêdir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyê? Ev **b**alone.
Bu nêdir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyê? Ev **b**acane.
Bu nêdir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

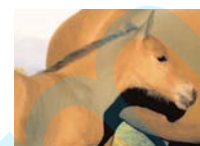
Ev çiyê? Ev otomob**i**le.
Bu nêdir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taç

Ev çiyê? Ev ta**ç**e.
Bu nêdir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canî

Ev çiyê? Ev **C**anîe.
Bu nadyir? Bu дайдыр.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcîk

Ev çiyê# Ev **C**ûcîke.
Bu nêdir? Bu cücədîr.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

finçan

Ev çiyê# Ev fin**C**ane.
Bu nêdir? Bu finçandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyê? Ev **ç**ave.
Bu nêdir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çelek

Ev çiyê? Ev **ç**eleke.
Bu nêdir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynîk

Ev çiyê? Ev **ç**aynîke.
Bu nêdir? Bu çaynıkdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyê? Ev **ç**akûçe.
Bu nêdir? Bu çəkiçdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

Ev çiyê? Ev **d**eftere.
Bu nêdir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyê? Ev **d**are.
Bu nêdir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

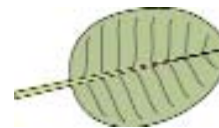
Ev çiyê? Ev **d**este.
Bu nêdir? Bu əldır.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyê? Ev **d**ile.
Bu nêdir? Bu ürəkdır.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çiyê? Ev **e**lge.
Bu nêdir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyê? Ev **e**loke.
Bu nêdir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

Ev çiyê? Ev **k**ere.
Bu nêdir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyê? Ev **z**ebeşe.
Bu nêdir? Bu qarğızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

Ev çiyê? Ev **ê**lege.
Bu nêdir? Bu jiletđır.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyê? Ev **h**êke.
Bu nêdir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

fîl

Ev çiyê? Ev **f**ile.
Bu nêdir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

firok

Ev çiyê? Ev **f**iroke.
Bu nêdir? Bu təyyarəđır.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

fînd

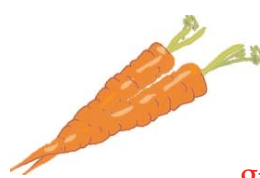
Ev çiyê? Ev **f**inde.
Bu nêdir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyê? Ev zera**f**e.
Bu nêdir? Bu zürafəđır.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

Gg

gizêr

Ev çiyê? Ev **g**izêre.
Bu nêdir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çiyê? Ev **g**êziye.
Bu nêdir? Bu süpürgəđır.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

gore

Ev çiyê? Ev **g**oreye.
Bu nêdir? Bu corabđır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

guh

Ev çiyê? Ev **g**uhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это уха..
What is it? It is an ear.

pê

Ev çiyê? Ev **p**êye.
Bu nêdir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

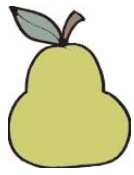

kêr

Ev çiyê? Ev **k**êre.
Bu nêdir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

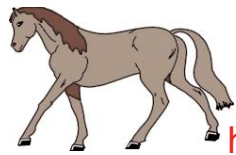
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçê.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

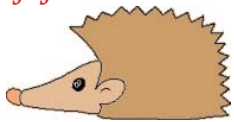

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

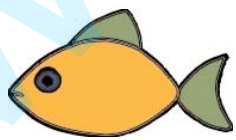
Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

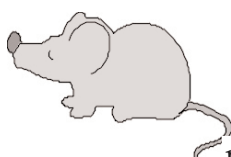
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

miş

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdir.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çayırtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trênê.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

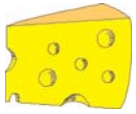

top

Ev çîye? Ev tOpə.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

peçemek

Ev çiyey? Ev peçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çiyey? Ev beq.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meçes

Ev çiyey? Ev meçese.
Bu nədir? Bu qaçıcıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

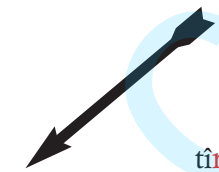
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev rovîye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qilıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tîr

Ev çiyey? Ev tîriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utîye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

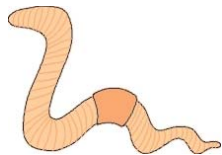
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

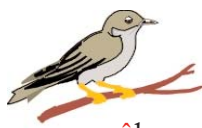
gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çiyey? Ev biVire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçaVik

Ev çiyey? Ev berçaVike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is a glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ewr

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kèklîkdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

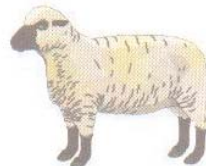
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendir.
Что это? Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

yek

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

В Турции курды напали на две армейские заставы и полицейский участок

Сразу три нападения в Турции совершили курдские партизаны за субботу, 24 сентября. В результате погибли пятеро солдат, еще 12 человек были ранены.

Наиболее кровопролитное сражение произошло на юго-востоке страны — там курды напали на армейскую заставу близ города Первари в провинции Сиирт, сообщает агентство Associated Press. Партизаны предварительно заминировали подходы к месту сражения, чтобы задержать подкрепление, а уже после этого напали. Кроме того, они вели огонь по вертолетам, которые перебрасывали десантников на помощь заставе. В результате сражения погибли пять солдат, еще десять получили ранения. Кроме того, было убито трое повстанцев.

Другие два нападения произошли в городе Хани, провинция Диярбакыр, где партизаны атаковали другой армейский пост и полицейский участок. В результате нападения были ранены как минимум двое сотрудников полиции.

ALFABÊ				DİKARÎ BIXWÎNÎ
KURDÎ			Azerî	
N b/s	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir , azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirc hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, înî, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, İbrahim, İran
12	Îi	Ьь	İi	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Mîsir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, neví, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	Qq	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Pp	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Cc	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tifing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Xx	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

началу в № (24) 135

О работе среди курдов
Постановление ЗАКК Райкома
ВКП (б).

5. Ввиду того, что курдов в Закавказье не менее 50.000 и литературы на курдском языке не имеется, признать желательным создание среди курдов школ на одном из языков, которое население признает необходимым. Категорически запретить навязывание алфавита. Параллельно необходимо принимать все усилия к скорейшему изданию учебников и литературы на курдском языке после утверждения нового алфавита Академией наук. Принять меры к ускорению разрешения вопроса о курдском алфавите Всесоюзной Академией наук, составленном и посланном в Академию Наркомпросом Армении.

«ЗВ». № 1225, 13 июля 1926 г.

Собрание езидов

Батум, 15 июля. Состоялось

отвергалась как «изменническая»...

«Курд не захотел вместе с нами драться против общего врага, во имя цели, которая будучи нашею, была и их целью. Сегодня он отдельно борется во имя цели, которая будучи их целью, является также и нашею. Курд не понял своей выгоды и препятствовал нам. Чтобы не повторит совершенной ими роковой ошибки, мы не должны последовать его политике» («Усабер», дашнакская газета). «Даже многие из нашей интеллигенции до сих пор не могут освободиться от горечи воспоминаний прошлого и с нужной смелостью и с серьезностью определить и оценить все те преимущества, которые представляет курдское движение для армянского вопроса («Айреник»). Армянская общественность и армянская интеллигенция не должны жалеть средств, чтобы морально и материально помочь своим руководящим органам повсюду укреплять армяно-курдскую дружбу и в максимальной степени использовать курд-

содеянного нами преступления и протягиваем братскую руку благородному армянскому народу и будем требовать у турок отчета не только за

на высшую ступень развития — представляют сейчас крупнейший фактор ближневосточной деятельности.

Заря Востока О Курдах Закавказья

общегородское собрание езидов. Собранием заслушаны доклады члена ЦКК Армении Джанояна об итогах 1-го съезда езидов и о работе среди курдов. Возбуждено ходатайство о строгом преследовании купли-продажи девушек езидок и наделении земель езидов-кочевников. Намечена организация езидского культ-просветительного общества.

«ЗВ». № 1226, 16 июля 1926 г.

Национальные меньшинства Грузии

Из 2.600.000. населения Грузии грузины приблизительно 2.000.000; из остальных: армян — 261.831, тюрков — 79.601, русских — 82.290, греков — 61.937, осетин — 95.886, немцев — 14.486, курдов — 6.487, айсоров — 5.522, евреев — 25.389, абхазцев — 32.361, поляков — 3.131 и персов — 6.364 (цифры приведены согласно данным переписи 1923 г.).

В настоящее время имеются 2 курдские школы. В одной из них преподавание ведется на тюркском, в другом — на курдском и русском языках.

«ЗВ». № 1227, 26 мая 1927 г.

№ 158 (1824) от 10 июля 1928 г. Дашнаки, курды и Англия (Араб Шамилов)

Дашнаки в течение десятилетий прививали трудящимся Армении ненависть к их братьям — турецким, грузинским, курдским и др. Эта шовинистическая политика «Дашнакцутюна» красной нитью проходит через всего кровавую историю этой партии, выливалась в массовое истребление турок, татар и курдов.

В 1914 году, когда началась империалистическая война, дашнаки энергично принимались за организацию так называемых добровольческих отрядов. Эти дружины повели в Турции массовое истребление курдов. ...курды объявлялись заклятыми врагами армянского народа и всякая мысль о примирении с ними

ское движение в интересах Армении и независимости братского курдского народа («Айреник».

№ 160 (1826) от 12 июля 1928 г. Н. Наирян. Язык мести и политической тупости.

Дашнаки думают, что курдский вопрос является «продолжением» армянского... Аветис Агронян в «Айреник» так и пишет: «С уверенностью можно сказать, что этот курдско-турецкий поединок так и будет продолжаться. В этих кровавых столкновениях погибнут или курды или турки».

«Айреник» приводит слова курдского комитета «Хойбун», который обратил внимание своих соотечественников на армян. «Это благородный но несчастный народ был первым, осужденным турками на уничтожение. Мир знает, с какой дикой яростью было проведено в исполнение это решение. Но однако, мы уверены, что даже армянские публикации не смогли дать полной картины этой трагедии. Мы выражаем все наше уважение этой благородной нации, являющейся сестрой нашего народа; мы желаем, чтобы, хотя в будущем их соединило тесное дружество для совместной борьбы с эксплуатирующим нас убийцей».

Агронян в «Айренике» ответил на это обращение так, как подобает органу воинствующего армянского шовинизма: «Пусть простят мне наши курдские собратья, но мы ждали от них более выразительных, более мужественных выражений. Если бы говорил я, то я выразился бы так: «Мы курды, выражаем глубокую боль по поводу наших деяний по отношению армянам. Турок, разделяя и властвуя, заставил и нас служить против армян. И когда вследствие нашего преступного невежества он убил армянский народ и армянский вопрос, этот вечно жаждущий крови кровопийца повернул свое оружие против нас, курдов. Теперь мы вполне сознаем всю тяжесть

перенесенное нами насилие, но и за насилие, перенесенное армянским народом».

Баку, 28 сентября. В районе станции Евлах, в имении бывшего миллионера Тагиева приступлено к разбивке трех новых поселков для переселенцев-курдов в количестве 2.000 душ. Для переселенцев отведено свыше 4.000 гектаров земли и выдана долгосрочная безвозвратная ссуда в 60.000 руб. В этом же районе образуется новое селение Нариманабад из 181 семейства. Под новое селение наркомпромом отведено около 2.000 гектаров. Этому селению отпущена долгосрочная ссуда ...

«ЗВ». №225 (1891), 29 июля 1928 г.

Эривань, 2 октября. При отделе нацмен ЦК КП (б) Армении открылось совещание по вопросам работы среди нацменьшинств. На совещании присутствует до 60 работников с мест — турок, курдов, персов, молочан, греков.

С началом учебного года несколько десятков курдских юношей направлены из Армении в разные учебные заведения СССР. 8 человек определены в Ленинградский Северный рабфак при институте живых восточных языков, трое определены в Эриванский рабфак, двое — в Закавказскую военную пехотную школу.

«ЗВ». № 228 (1894), 3 октября 1928 г.

В. Гурко-Кряжин. Азербайджанские курды.

1. Курдская проблема

Три миллиона курдов, проживающие в границах четырех государств (Турции, Персии, Ирака и СССР), испытывающие интенсивный и сложный процесс дифференциации — национальный и социально-экономический, по линии разложения патриархально-родового строя и перехода

С точки зрения этой общекурдской проблемы очень крупное значение должны иметь для нас те курдские племена, которые населяют две республики Закавказья.

Если курдам Армении посвящены две основательные (хотя к сожалению, и сильно устаревшие) работы Н. Егiazарова и ряд газетных статей, то по азербайджанским курдам почти совершенно не имеется литературы, за исключением дельного, но чисто этнографического очерка Г. Ф. Чурсина «Азербайджанские курды», небольшой археологической статьи В. Сыsoева и коллективной брошюры К. А. Смирнова «Куртинка».

Экспедиция, отправленная центральным музеем Восточных культур летом этого года в Курдистан, главным образом для изучения его материальной культуры, дала возможность попутно собрать ряд социально-экономических сведений.

2. Номады

Географически Курдистанский уезд составляет часть Карабахского нагорья: этим определяется не только его природный, но в значительной степени и «социальный ландшафт».

... главенствующее место принадлежит курдам. Большинство их населенных пунктов расположено у рек или горных источников в ущельях; но эти не обычные деревни, ... а всего лишь кишлаки, т. е. зимовники.

... основой хозяйственной жизни курдов является скотоводство.

«ЗВ». № 186 (2154), 16 августа 1929 г.)

3. Социальная структура

Мы не находим среди азербайджанских курдов того деления на племена, которые так характерно для курдов Персии, Турции и отчасти Армении. Однако, более мелкая родовая или клановая организация сохранилась здесь в ряде районов, хотя в ущербленной форме. Род — «насыл» встречается и у курдов и у турок.

Продолжение следует

"Сентябрьское восстание" 11 сентября 1961 г. (К годовщине Сентябрьского восстания в Иракском Курдистане, 1961—1975)

началу в № (24) 135

Мартовское соглашение

Весной 1969 г. Барзани возобновил военные действия, выдвинув лозунг: "Курдистан или смерть!" Попытки нового баасистского правительства возобновить переговоры на "баззазовской" платформе отвергались: Барзани объявил, что "децентрализация" — это "пройденный этап" и для него неприемлемо ничего, кроме автономии. В результате баасисты, и прежде всего Саддам Хусейн, стали склоняться к мысли о неизбежности предоставления курдам автономии. В конце года между ними и Барзани начались новые переговоры. Баасисты в принципе признавали право курдов на автономию, но спорным оказался вопрос о её границах: баасисты отказывались включать в неё нефтеносные районы и особенно Киркук; Барзани же называл Киркук "сердцем Курдистана" и его столицей. На утверждение одного из членов делегации, что "Киркук — это не Курдистан", он экспансивно воскликнул: "Если в Киркуке останется хоть один курд, это всё равно будет Курдистан. Знай, что мы никогда, никогда не отречёмся от Киркука!". Киркукский вопрос поставил переговоры на грань срыва; но они были спасены личным вмешательством Саддама Хусейна. 11 марта в деревне Навпардан (под курдской "столицей" — городком Галала) между Барзани и Саддамом Хусейном был подписан договор, получивший название "Мартовского договора", или "Мартовского манифеста" (так как был опубликован в виде односторонней правительственной декларации). Пунктом 14 договора правительство обязывалось гарантировать "право курдов на самоопределение". Конкретные формы автономии должен был определить закон, который (как предполагалось в секретном приложении к договору) должен был быть выработан в течение 4 лет по взаимному соглашению. Границы автономии должны были определиться по результатам будущей переписи. Таким образом, разрешение ключевого вопроса о границах было отложено. По крайней мере до принятия закона Барзани сохранил контроль над своей территорией и силы пешмерга, которые были формально преобразованы в иракские пограничные и т. п. формирования.

Договор 11 марта был встречен бурным восторгом во всём Ираке. Представители ДПК получили официальный статус, министерские посты в Багдаде и посты губернаторов в курдских провинциях. Однако перепись населения в Киркуке, которая была намечена на октябрь, так и не состоялась. Вместо этого начались этнические

чистки, захватившие также другой район равнинного Курдистана — Синджар. Патронируемая Саддамом Хусейном спецслужба "Мухабаррат" организовывала разнообразные акции против ДПК, включая покушение на Идриса Барзани и два покушения на самого Моллу Мустафу.

9 апреля 1972 г. Саддам Хусейн заключает договор о дружбе и сотрудничестве с СССР, Барзани лишается советской поддержки, но тотчас получает американскую: президент Никсон выделяет курдам 15 миллионов долларов. При этом курды уже давно (с середины 60-х гг.) пользовались активной поддержкой Израиля и Ирана, со своей стороны всячески подталкивавших Барзани к возобновлению боевых действий.

Восстание 1974 года

11 марта 1974 г. иракское правительство в одностороннем порядке опубликовало "Закон № 33 о курдском автономном районе". Закон предусматривал создание курдской автономии со столицей в г. Эрбиле (а не Киркуке, как требовал Барзани), в составе провинций Эрбиль, Сулеймания и Дохук, то есть примерно на половине территории этнического Иракского Курдистана. Во главе автономии стоят Законодательный и Исполнительный советы. Первый избирается населением, главу второго назначает президент Ирака из числа членов Законодательного совета; тот, в свою очередь, формирует

Исполнительный Совет, члены которого приравниваются к министрам. Президент может отставить главу Исполнительного совета, что означает роспуск Совета. Он может также распустить Законодательное собрание. Вся деятельность автономии проходит под тесным контролем государственного министра, которому надлежит координировать действия центральных и местных органов (в том числе силовых ведомств) и, в частности, присутствовать на всех заседаниях местных органов. Все

законы, принятые Законодательным советом, министр юстиции или государственный министр может в месячный срок оспорить в особом апелляционном суде в Багдаде. Все силовые структуры Курдистана подчиняются непосредственно Багдаду. О судьбе пешмерга ничего не говорилось — молчаливо подразумевалось, что они будут расформированы.

Опубликование Закона № 33 вызвало в Курдистане всеобщее возмущение. Новое восстание, начавшееся в марте, было наиболее массовым из всех курдских восстаний до 1991 года. Едва ли не все боеспособные мужчины ушли в горы; Сулейманийский университет в полном составе переместился в Кала-Дизу (город в повстанческом районе). Всего на территории "Свободного Курдистана" находилось 470 кадровых офицеров, 98 врачей, 220 инженеров, 60 преподавателей ВУЗов, 2120 школьных учителей. Численность пешмерга достигла 60 тысяч; кроме того существовало 43 тысячи территориальной милиции.

Боевые действия в марте 1974 — марте 1975 гг. отличались особой ожесточённостью и масштабом, приняв характер регулярной фронтовой войны. За прошедшие годы Саддам резко усилил и перевооружил армию, удвоив количество бронетехники. Со своей стороны, Иран щедро снабжал Барзани тяжёлым и реактивным оружием. Шах всё более открыто вмешивался в конфликт на стороне курдов,

в 15 тыс. солдат, при 300 танках и 200 орудиях. Курдский фронт был прорван, иракцы вклинились на 100 км, взяли Ранию, Кала-Дизу, Ревандуз и вновь дошли до господствующих над дорогой гор Хиндрин и Зозек, где и были остановлены. Их новое наступление на эти высоты (в октябре) также не увенчалось успехом.

15 сентября курды перешли в наступление разом на трех фронтах (Ревандуз, Киркук и Захо). Они отбили Ревандуз, перерезали дорогу Киркук-Сулеймания и фактически полностью окружили Киркук. На весну Барзани планировал начать широкое наступление.

Крах восстания

В такой ситуации Саддам Хусейн дал понять шаху, что согласен удовлетворить все его пограничные претензии. Претензии касались главным образом условий судоходства по пограничной реке Шатт-эль-Араб. 6 марта 1975 г. на саммите ОПЕК в г. Алжире между ним и шахом был подписан договор. Ирак соглашался на то, чтобы граница была установлена по тальвегу Шатт-эль-Араба; со своей стороны, Иран обязался прекратить поддержку курдов, а в случае, если они продолжат восстание, — принять участие в его подавлении.

Алжирский договор явился смертельным ударом для восстания. Узнав о его содержании, Барзани первоначально планировал перейти к партизанской войне. Но шах, предложив курдам эмигрировать в Иран или воспользоваться объявленной Багдадом амнистией, в то же время объявил, что в случае продолжения восстания закроет границы, вышлет беженцев и окажет помощь Ираку в его подавлении. Увидев себя в безвыходном положении и опасаясь геноцида со стороны Ирака, Барзани 19 марта 1975 года отдаёт пешмерга приказание уничтожить тяжелое вооружение и уходить в Иран. К началу апреля иракцы полностью овладели территорией бывшего "Свободного Курдистана".

Несмотря на поражение, Сентябрьское восстание сыграло огромную роль в истории курдов. Оно резко подняло национальное самосознание и самооценку, дало организационные формы для национально-освободительной борьбы и создало важный прецедент курдской повстанческой государственности — "Свободный Курдистан". Поэтому до некоторой степени можно сказать, что оно заложило фундамент современного курдского государственного образования в Иракском Курдистане.

wikipedia.org/wiki/Сентябрьское_в_осстание_в_Иракском_Курдистане

так что к началу следующего года в Ираке уже находилось до двух полков иранской армии (в качестве зенитчиков, военных строителей и т. д.). 200 тыс. курдских беженцев были размещены в Иране и получали содержание от Общества Красного Льва и Солнца (аналог Красного Креста).

В отношении военном, основной удар иракцев вновь был направлен на "дорогу Гамильтона". 8 августа они начали наступление на ревандузском направлении силами трёх бронетанковых дивизий общей численностью

Президент Барзани: стратегическое соглашение ДПК-ПСК остается прочным

В пятницу, под председательством президента Курдистана Масуда Барзани прошло совместное заседание политбюро Патриотического союза Курдистана (ПСК) и Демократической партии Курдистана в Сулеймании.

На пресс-конференции по итогам встречи президент Барзани заявил, что стратегическое соглашение между Патриотическим союзом Курдистана и Демократической партией Курдистана остается прочным.

При обсуждении ситуации с безопасностью в спорных районах, президент Барзани сказал, что иракское министерство обороны и министерство пешмерга КРГ договорились о создании совместных сил, чтобы защитить их и восстановить стабильность в этих областях.

Говоря о своей встрече с лидером оппозиционного движения Горран, президент Барзани описал ее как успешную, отметив, что курдские политические партии должны искать соответствующие механизмы для совместной работы.

При обсуждении турецко-иранских атак против Курдистанского региона, он сказал, что были предприняты усилия, чтобы остановить бомбардировки и атаки.

"Сейчас мы достигли хороших результатов с Ираном, в то же время предпринимаются усилия с Турцией, чтобы остановить бомбардировки. Но также необходимо, чтобы РПК и Пежак помогли

нам и приняли во внимание положение Курдистана, потому что мы все должны работать во имя мира в регионе", добавил он.

Де Кершов: "В ЕС нет риска курдского террора"

Координатор ЕС по борьбе с терроризмом г-н Жиль де Кершов (Gilles de Kerchove) сказал Арарат Ньюс, что на европейской почве нет никакой угрозы курдского террора, вопреки обвинениям государств, угнетающих курдов. По словам европейских служб безопасности, курдские организации в Европе очень активны в политической и культурной сферах, несмотря на борьбу на своей родине, но они не имеют "террористического потенциала" против ЕС.

В конце прошлой недели г-н де Кершов был приглашен в качестве докладчика на конференцию в Брюсселе "10 лет после 9 / 11, Журналистика в тени антитеррористических законов", организованную Международной федерацией журналистов (МФЖ) и Европейской Федерацией журналистов

(ЕФЖ). Антитеррористический координатор ЕС, который также является профессором европейского права в Католическом университете Лувена (Бельгия), отметил, что благодаря приверженности правительств европейских стран к борьбе с террором, Европа сейчас безопаснее, чем раньше. Г-н де Кершов подчеркнул необходимость определенной стратегии, партнерства с частным сектором, продвижения новых технологий и изучения кибербезопасности в антитеррористической политике.

Что касается курдских организаций в Европе, в том числе Рабочей партии Курдистана (РПК), г-н де Кершов сказал "Арарат Ньюс" (АНП), что курдские организации в ЕС не представляют террористической угрозы в отношении ЕС и стран-членов, даже при том что поддерживаемая многими миллионами РПК до сих пор с 2002 года находится в списке террористических организаций ЕС. Но он считает, что сбор средств в ЕС от имени курдских организаций для финансирования деятельности у себя на родине по-прежнему активен. Однако, по мнению европейских служб безопасности, трудно остановить почти 1,5 млн. курдов Европы, которые поддерживают курдские организации. Г-н де Кершов также отметил, что ЕС имеет хороший диалог с Турцией также и в сфере безопасности, но они всегда напоминают, что Анкара должна обеспечить основные права курдскому народу и найти устойчивое и мирное решение курдского конфликта

Барак Обама поблагодарил Джалаля Талабани за усилия по освобождению задержанных в Иране американцев

Президент США Барак Обама поблагодарил своего иракского коллегу Джалаля Талабани за его усилия, наряду с другими президентами, по освобождению двух американцев, задержанных иранскими властями два года назад.

Двое американцев были захвачены в июне 2009 года, когда ошибочно перешли границу Ирана с Иракским Курдистаном, и обвинены в шпионаже. В заявлении Белого дома выражается благодарность за их усилия оманскому султану Кабусу бен Саиду, президенту Ирака Джалалю Талабани, и правительству Швейцарии. Президент Талабани неоднократно предпринимал усилия, направленные на то, чтобы убедить Тегеран освободить американцев.

Евросуд: Германия не может запретить передачи Рож-ТВ

Германия не может запрещать просмотр курдского телеканала Рож-ТВ, который, по утверждениям Турции, является рупором РПК. Такое решение, по сообщению телеканала НТВ, вынес в четверг Европейский суд. Рож-ТВ имеет датскую лицензию на вещание, хотя ее студия находится в Бельгии.

Германское министерство внутренних дел отменило лицензию Рож-ТВ на трансляцию в Германии в 2008 году, обвинив телеканал в подстрекательстве к терроризму и пропаганде в пользу РПК, пойдя в этом навстречу жалобам турецких властей. Генеральный совет ЕС отметил, что немецкие власти заявили, что такие меры являются законными "в принципе", пока они не влияют на общую возможность Рож-ТВ вести трансляцию программ из Дании. Суд также подтвердил, что Дания является единственной страной, которая имеет право закрыть телекомпанию. Немецкий Федеральный административный суд, который рассматривает возможность обжаловать запрет на деятельность Рож ТВ в Германии, попросил судей ЕС предоставить свое мнение по этому вопросу. С середины августа, датский суд рассматривает дело руководителей Рож-ТВ по обвинению в содействии и прославлении деятельности РПК.

Президент Барзани направляет Малики письмо с курдскими требованиями

Глава администрации президента Курдистана Фуад Хусейн в воскресенье заявил, что иракский премьер-министр должен реагировать на требования курдов. Нерешенные проблемы между Эрбилем и Багдадом должны быть решены с помощью практических шагов, а не слов и обещаний, уточнил Хусейн. Хусейн также заявил, что иракский вице-премьер Рож Нури Шавис (член ДПК) передаст премьер-министру Малики письмо от президента Курдистана, содержащее курдские требования, добавив, что президент Барзани будет ждать ответа Малики в течение ближайших дней.

Курдистан.Ру

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:
TAHİR SILƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:
RAMİZ CƏBRAYILOV

SAKİT ÇIRAQLI

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın

mövqeyi ilə üstüstdə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri, 40
Küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil-17

Navnisan: Bakı 40 soyaq
S.Mehmandarov xanı 25 mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.
Мехмандарова дом 25 кв-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Futbol+ Servis" mətbəəsində çap olunmuşdur.
www. Diplomata-kurdi.com
e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadət namə : NFŞ 005004966
BUSB-un2 saylı Sabunçu rayonfilialı
VÖEN1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 4500